

Βρυξέλλες, 12.7.2013
COM(2013) 312 final/2

2013/0164 (COD)

CORRIGENDUM.

Annule et remplace le document COM(2013) 312 final du 29/05/2013

Concerne toutes les versions linguistiques

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για τη θέσπιση του προγράμματος Copernicus και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ)
αριθ. 911/2010**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SWD(2013) 190 final}

{SWD(2013) 191 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Copernicus είναι η νέα ονομασία του ευρωπαϊκού προγράμματος γεωσκόπησης, του GMES (Παγκόσμια Παρακολούθηση του Περιβάλλοντος και της Ασφάλειας). Το πρόγραμμα Copernicus —ή μάλλον το GMES— θεσπίστηκε ως πρόγραμμα της ΕΕ με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 911/2010 (κανονισμός GMES). Καλύπτει όλες τις δραστηριότητες που απαιτούνται για να εξασφαλίζεται η αδιάλειπτη παροχή έγκυρων και αξιόπιστων στοιχείων και πληροφοριών για περιβαλλοντικά θέματα και θέματα ασφάλειας στους χρήστες που είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη, την εφαρμογή και την παρακολούθηση της πολιτικής στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της. Σκοπός του Copernicus είναι να παρέχει στην Ευρώπη συνεχή, ανεξάρτητη και αξιόπιστη πρόσβαση σε δεδομένα και πληροφορίες γεωσκόπησης. Οι επενδύσεις της ΕΕ αποσκοπούν στην κάλυψη των ελλείψεων παρακολούθησης, στην παροχή πρόσβασης στις υπάρχουσες ικανότητες και στην ανάπτυξη επιχειρησιακών υπηρεσιών.

Το Copernicus αποτελείται από έξι υπηρεσίες: παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, παρακολούθηση της ατμόσφαιρας, παρακολούθηση της ξηράς, παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής, παροχή στήριξης για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και ασφάλεια. Το Copernicus χρησιμοποιεί στοιχεία από δορυφόρους και από επιτόπιους (in situ) αισθητήρες, όπως σημαντήρες, αερόστατα ή αεροαισθητήρες, με στόχο την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων πληροφοριών και προβλέψεων με προστιθέμενη αξία για τη στήριξη, π.χ., της γεωργίας και της αλιείας, της χρήσης γης και της χωροταξίας, της καταπολέμησης των δασικών πυρκαγιών, της αντιμετώπισης των καταστροφών, της διαχείρισης των θαλάσσιων μεταφορών ή της παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Το Copernicus συμβάλλει επίσης στην οικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη προωθώντας εμπορικές εφαρμογές (τις λεγόμενες «κατάντη υπηρεσίες») σε πολλούς και διάφορους τομείς μέσω της πλήρους και ανοιχτής πρόσβασης στα δεδομένα γεωσκόπησης και τα προϊόντα πληροφόρησης Copernicus. Είναι ένα από τα προγράμματα που πρέπει να εφαρμοστούν στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και περιλαμβάνεται στην πρωτοβουλία βιομηχανικής πολιτικής της εν λόγω στρατηγικής, δεδομένου ότι προσπορίζει οφέλη σε μεγάλο φάσμα πολιτικών της Ένωσης.

Η ευθύνη για τη χρηματοδότηση της εκμετάλλευσης και της ανανέωσης της διαστημικής υποδομής που αναπτύσσεται με ενωσιακά και διακυβερνητικά κεφάλαια δεν μπορεί να αναληφθεί επαρκώς από τα επιμέρους κράτη μέλη λόγω των δαπανών που συνεπάγεται. Στον τομέα των διαστημικών παρατηρήσεων (δηλ. των παρατηρήσεων που γίνονται από υποδομή που βρίσκεται στο διάστημα) για την επιχειρησιακή μετεωρολογία, τα ευρωπαϊκά κράτη συγκέντρωσαν τους πόρους τους για την ανάπτυξη και την εκμετάλλευση μετεωρολογικών δορυφόρων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εκμετάλλευσης Μετεωρολογικών Δορυφόρων (EUMETSAT). Τα ευρωπαϊκά κράτη ανέπτυξαν επίσης περιβαλλοντικούς δορυφόρους επίδειξης είτε μέσω του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ΕΟΔ-ESA) είτε μέσω των εθνικών τους οργανισμών διαστήματος. Ωστόσο, δεν μπόρεσαν να βρουν έναν τρόπο να συνεργάζονται όσον αφορά τη χρηματοδότηση βιώσιμων επιχειρησιακών προγραμμάτων στον τομέα της παρακολούθησης του περιβάλλοντος. Η ανάγκη για συνέχιση των παρατηρήσεων αυτού του είδους αποκτά κρίσιμη σημασία αν ληφθούν υπόψη, αφενός, η αυξανόμενη πολιτική πίεση που ασκείται στις δημόσιες αρχές προκειμένου να λαμβάνουν

τεκμηριωμένες αποφάσεις στον τομέα του περιβάλλοντος, της ασφάλειας και της κλιματικής αλλαγής και, αφετέρου, η ανάγκη τήρησης των διεθνών συμφωνιών.

Για τις υπηρεσίες με πανευρωπαϊκή και παγκόσμια κάλυψη, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτύχουν επαρκώς τους στόχους της προτεινόμενης δράσης, αφού οι συμβολές των διαφόρων κρατών μελών πρέπει να ενοποιηθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παροχή άλλων υπηρεσιών (π.χ. χαρτών έκτακτης ανάγκης ή θεματικών χαρτών πιο περιορισμένης γεωγραφικής εμβέλειας για την παρακολούθηση της ξηράς) μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο ΕΕ για δύο λόγους. Πρώτον, η συνεκτικότερη και κεντρική διαχείριση της εισροής δεδομένων από διαστημικούς ή επιτόπιους αισθητήρες θα επιτρέψει την πραγματοποίηση οικονομιών κλίμακας.

Δεύτερον, η συντονισμένη παροχή υπηρεσιών γεωσκόπησης σε επίπεδο κρατών μελών συμβάλλει στην αποφυγή αλληλεπικαλύψεων και ενισχύει την παρακολούθηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ με βάση διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια. Μόνο συγκρίσιμες πληροφορίες που παράγονται σε επίπεδο κράτους μέλους καθιστούν δυνατή την εξακρίβωση της αποτελεσματικής εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας η οποία, σε πολλές περιπτώσεις, αντιμετωπίζει όντως διασυννοριακά και, επομένως, διεθνή προβλήματα.

Επιπλέον, η δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα δημιουργήσει οικονομίες κλίμακας, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη αξιοποίηση των δημόσιων πόρων. Ως εκ τούτου, η δράση σε επίπεδο ΕΕ έχει σαφή προστιθέμενη αξία.

Από την έναρξη του προγράμματος μέχρι σήμερα, η συνολική χρηματοδότηση που διατέθηκε για την ανάπτυξή του από την ΕΕ και τον ΕΟΔ ξεπέρασε τα 3,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού του προγράμματος GMES ήταν αφιερωμένο στην ανάπτυξη δορυφόρων παρατήρησης: των «Φρουρών». Αυτό έγινε μέσω χρηματοδοτικής συνεισφοράς της Επιτροπής, ύψους 738 εκατ. ευρώ, για το πρόγραμμα του ΕΟΔ το σχετικό με το διαστημικό σκέλος του GMES (GSC).

Έως το τέλος του 2013 το πρόγραμμα Copernicus χρηματοδοτείται μέσω του θεματικού τομέα «διάστημα» του 7ου προγράμματος-πλαισίου (ΠΠ) καθώς και μέσω του GMES και των αρχικών επιχειρήσεων του προγράμματος. Καθώς το Copernicus θα είναι έτοιμο να εισέλθει στην επιχειρησιακή του φάση, απαιτείται νέος κανονισμός για το διάστημα από το 2014 και μετά. Σύμφωνα με τους στόχους της ανακοίνωσης «Θεματολόγιο απλούστευσης για το ΠΔΠ 2014-2020»¹, αυτός ο νέος κανονισμός θα καθορίσει καλύτερα τη διακυβέρνηση του προγράμματος, και ιδίως τον ρόλο της Επιτροπής, τους στόχους του προγράμματος και δείκτες που θα επιτρέπουν την αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής του και θα εξασφαλίσουν την ομαλή μετάβαση από τις τρέχουσες δραστηριότητες. Ο προτεινόμενος κανονισμός περιλαμβάνει επίσης διατάξεις για τη θέσπιση αναλογικών χρηματοοικονομικών διαδικασιών, ιδίως για το μεγάλο μέρος του προγράμματος που πρόκειται να εφαρμοστεί έμμεσα. Στο πλαίσιο της απλούστευσης και της «έξυπνης νομοθεσίας», πρέπει να σημειωθεί ότι το Copernicus αποσκοπεί στην ενίσχυση της ποιότητας της νομοθεσίας μέσω της παροχής εργαλείων παρακολούθησης βάσει στοιχείων.

Στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Προϋπολογισμός για την Ευρώπη 2020» [COM(2011) 500 τελικό της 29.6.2011], η Επιτροπή δήλωσε ότι, λόγω των περιορισμών του προϋπολογισμού

¹ COM (2012) 42 final της 8ης Φεβρουαρίου 2012.

της ΕΕ, προτάθηκε η χρηματοδότηση του GMES εκτός του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο από το 2014 έως το 2020. Η πρόταση αυτή απορρίφθηκε από το Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του P7_TA(2012)0062 της 16ης Φεβρουαρίου 2012. Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 7ης-8ης Φεβρουαρίου 2013 σχετικά με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) προβλέπεται ότι το πρόγραμμα θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί βάσει του υποτομέα 1α του δημοσιονομικού πλαισίου, με ανώτατο επίπεδο ανάληψης υποχρεώσεων 3,786 εκατομμυρίων ευρώ (τιμές 2011), που θα θεσπιστεί στον κανονισμό για το ΠΔΠ.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

Αφότου δημιουργήθηκε το Γραφείο GMES της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2006, εφαρμόζεται μια κυλιόμενη διαδικασία διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη για το πρόγραμμα GMES. Αυτή η διαδικασία διαβουλεύσεων, η οποία ξεκίνησε με την ανακοίνωση με τίτλο «GMES: από τη σύλληψη στην υλοποίηση»², οδήγησε, πρώτον, στην έκδοση της ανακοίνωσης του 2008 με τίτλο «GMES: Μέριμνα για έναν ασφαλέστερο πλανήτη»³. Έγιναν περαιτέρω διαβουλεύσεις προκειμένου να καταρτιστούν η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής σχετικά με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα παρακολούθησης της γης (GMES) και τις αρχικές του επιχειρήσεις (2011-2013)⁴ και η ανακοίνωση με τίτλο «Παγκόσμια παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES): Προκλήσεις και επόμενα βήματα για τη συνιστώσα "διάστημα"»⁵.

Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού για το GMES, το 2010, η διαβούλευση με τα κράτη μέλη και τους χρήστες συνεχίστηκε μέσω των νέων φορέων διακυβέρνησης που δημιουργήθηκαν από τον κανονισμό: της επιτροπής GMES και του φόρουμ χρηστών που αποτελείται από εκπροσώπους χρηστών του δημόσιου τομέα.

Η διαβούλευση επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον και την ανάγκη για το πρόγραμμα Copernicus και —τώρα που το πρόγραμμα γίνεται όντως πρόγραμμα της ΕΕ— επικεντρώνεται στις διάφορες επιλογές σχεδιασμού, ιδίως για τις υπηρεσίες Copernicus. Τα ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν ότι η αδιάλειπτη και εγγυημένη διαθεσιμότητα των πληροφοριών που προέρχονται από τις υπηρεσίες Copernicus είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την επιτυχία του προγράμματος και για την πλήρη υλοποίηση των οφελών που προσφέρει.

Το 2011 συντάχθηκε εκτίμηση αντικτύπου, τα κυριότερα συμπεράσματα της οποίας δημοσιεύθηκαν στο έγγραφο SEC(2011) 867 τελικό της 28.6.2011, που συνόδευε την πρόταση της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, COM(2011) 500. Η εκτίμηση αντικτύπου έχει τώρα προσαρμοστεί και οι συστάσεις της επιτροπής εκτιμήσεων αντικτύπου ελήφθησαν υπόψη. Αυτό που άλλαξε από το 2011 είναι η πολιτική αντίληψη για τη χρησιμότητα της χρηματοδότησης του προγράμματος Copernicus στο ΠΔΠ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι πλέον καιρός να υποβάλει επίσημη πρόταση.

² COM (2005) 565 τελικό της 10ης Νοεμβρίου 2005.

³ COM (2008) 748 τελικό της 11.12.2008.

⁴ COM (2009) 223 τελικό της 20.5.2009. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 911/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2010, για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα παρακολούθησης της γης (GMES) και τις αρχικές του επιχειρήσεις (2011-2013) - ΕΕ L 276 της 20.10.2010, σ. 1.

⁵ COM (2009) 589 τελικό της 28.10.2009.

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι η πρόταση αυτή χρειάστηκε να αναπροσαρμοστεί με βάση το ποσό που συμφωνήθηκε βάσει του ανώτατου ορίου του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, που περιέκοψε την αρχική πρόταση της Επιτροπής κατά 2 και πλέον δις. ευρώ. Για να διαφυλαχθεί η παροχή της υπηρεσίας, η Επιτροπή αναγκάστηκε να περικόψει ορισμένες νέες εξελίξεις στο διαστημικό σκέλος, που αποσκοπούσαν στην ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό της ικανότητας παρατήρησης. Ο ΕΟΔ θα αναλάβει την ευθύνη για την ανάπτυξη της νέας γενιάς των «Φρουρών».

Το ζήτημα της κυριότητας των περιουσιακών στοιχείων του διαστημικού σκέλους του Copernicus είναι σημαντικό και δεν μπορεί να εξεταστεί χωριστά από τα δικαιώματα και τις ευθύνες που δημιουργεί η εν λόγω κυριότητα για τον κύριο. Ο κύριος έχει τα μέγιστα δυνατά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος χρήσης, μεταβίβασης και διάθεσης.

Κατά τη λήψη της απόφασης περί αποδοχής ή μη της κυριότητας των περιουσιακών στοιχείων του διαστημικού σκέλους, θα πρέπει να διακριθούν δύο φάσεις: Κατά την πρώτη φάση, δηλαδή κατά το παρόν πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, η ΕΕ ήταν απλώς ένας φορέας που συνέβαλλε σε ένα πρόγραμμα του ΕΟΔ σε ποσοστό περίπου 30% και δεν διέθετε τα κεφάλαια που θα της επέτρεπαν να αναλάβει ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση του διαστημικού σκέλους του προγράμματος Copernicus. Επιπλέον, τα κεφάλαια της ΕΕ ήταν σε μεγάλο βαθμό πιστώσεις του ΠΠ7 και δεν προορίζονταν για τη χρηματοδότηση ενός επιχειρησιακού προγράμματος σε μόνιμη βάση. Συνεπώς, η ΕΕ δεν ήταν σε θέση να αναλάβει την κυριότητα κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης. Η δεύτερη φάση θα ξεκινήσει με το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Το νέο πλαίσιο αλλάζει ριζικά τα πράγματα, καθώς η ΕΕ θα είναι πλέον σε θέση να χρηματοδοτήσει το 100% των περισσότερων τμημάτων του διαστημικού σκέλους του προγράμματος Copernicus, συμπεριλαμβανομένου του επίγειου τμήματος και του κόστους των επιχειρήσεων των δορυφόρων.

Στο νέο αυτό πλαίσιο, όπως αναφέρεται στο άρθρο 18, θα πρέπει να επανεξεταστεί το ζήτημα της κυριότητας των δορυφόρων. Ο κανονισμός προβλέπει τη δυνατότητα μεταβίβασης της κυριότητας από τον ΕΟΔ στην ΕΕ ή σε κάποιον ειδικά ορισμένο οργανισμό ή ταμείο. Σε περίπτωση μεταβίβασης της κυριότητας, θα πρέπει να αξιολογηθούν διάφορες επιλογές, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών παραγόντων, όπως: της λειτουργίας των δορυφόρων· της νόμιμης κυριότητας των δεδομένων· των όρων πρόσβασης στα δεδομένα· και της αξίας των περιουσιακών στοιχείων. Αυτές οι επιλογές θα εξεταστούν μόνο αν τα μειονεκτήματα που παρουσιάζει η απόκτηση της κυριότητας από την ΕΕ φαίνεται να είναι περισσότερα από τα πλεονεκτήματά της. Η μεταβίβαση της κυριότητας από την ΕΕ θα μπορούσε να γίνει μόνο με κατ' εξουσιοδότηση πράξη.

Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί η επιλογή ενός συστήματος αγοράς δεδομένων.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Έχοντας υπόψη το άρθρο 189 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πρόταση προβλέπει έναν νέο κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος Copernicus. Επικεντρώνεται στις ακόλουθες κύριες πτυχές:

- (1) Μετονομασία του προγράμματος σε «Copernicus»·
- (2) Διακυβέρνηση του GMES κατά την επιχειρησιακή του φάση, με σκοπό να δοθεί στην Επιτροπή το δικαίωμα να αναθέτει δραστηριότητες σε ορισμένους φορείς·

(3) Χρηματοδότηση κατά την περίοδο 2014-2020.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το δημοσιονομικό δελτίο που συνοδεύει την παρούσα πρόταση κανονισμού καθορίζει ενδεικτικές δημοσιονομικές πιστώσεις, οι οποίες είναι συμβατές με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020, με μέγιστο επίπεδο αναλήψεων υποχρεώσεων ύψους 3,786 εκατ. ευρώ, σε τιμές 2011, δηλαδή 4,291 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές.

5. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την επίτευξη ορισμένων στόχων που καθορίζονται στην πρόταση.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση του προγράμματος Copernicus και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 911/2010

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 189 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁶,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁷,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Παγκόσμια Παρακολούθηση του Περιβάλλοντος και της Ασφάλειας (GMES) αποτελεί πρωτοβουλία παρακολούθησης της Γης (γεωσκόπησης) που αναλήφθηκε από την Ένωση και εκτελείται στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με τα κράτη μέλη και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ΕΟΔ). Οι ρίζες του προγράμματος GMES ανάγονται στον Μάιο του 1998, όταν διάφοροι φορείς που συμμετέχουν στην ανάπτυξη των διαστημικών δραστηριοτήτων στην Ευρώπη προέβησαν σε κοινή δήλωση, γνωστή και ως «μανιφέστο του Baveno». Το μανιφέστο ζήτησε να υπάρξει μακροπρόθεσμη δέσμευση για την ανάπτυξη διαστημικών υπηρεσιών παρακολούθησης του περιβάλλοντος, με τη χρήση και την περαιτέρω ανάπτυξη ευρωπαϊκών δεξιοτήτων και τεχνολογιών. Το 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκανε τη στρατηγική επιλογή να αναπτύξει μια ανεξάρτητη ευρωπαϊκή ικανότητα γεωσκόπησης με σκοπό την παροχή υπηρεσιών στους τομείς του περιβάλλοντος και της ασφάλειας⁸, πράγμα που οδήγησε τελικά στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 911/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2010, για το

⁶ ΕΕ C της , σ. .

⁷ ΕΕ C της , σ. .

⁸ COM(2005) 565 τελικό της 10ης Νοεμβρίου 2005.

ευρωπαϊκό πρόγραμμα παρακολούθησης της γης (GMES) και τις αρχικές του επιχειρήσεις (2011-2013)⁹.

- (2) Το Copernicus θα πρέπει να θεωρείται ως η ευρωπαϊκή συνεισφορά στη δημιουργία του παγκόσμιου δικτύου συστημάτων γεωσκόπησης (GEOSS), που θα αναπτυχθεί εντός του πλαισίου της Ομάδας Γεωσκόπησης (GEO).
- (3) Με βάση τα αποτελέσματα της εν λόγω πρωτοβουλίας, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 911/2010 θέσπισε το ευρωπαϊκό πρόγραμμα παρακολούθησης της γης (GMES) και καθόρισε τους κανόνες για την υλοποίηση των αρχικών επιχειρήσεών του.
- (4) Ενώ το πρόγραμμα που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 911/2010 θα πρέπει να συνεχιστεί και κατά το νέο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, το αρκτικόλεξο «GMES» θα πρέπει να τροποποιηθεί σε Copernicus για να διευκολυνθεί η επικοινωνία με το ευρύ κοινό. Η Επιτροπή καταχώρισε το σχετικό εμπορικό σήμα, ούτως ώστε να μπορούν να το χρησιμοποιούν τα όργανα της Ένωσης και να είναι δυνατή η παροχή άδειας χρήσης του και σε άλλους ενδιαφερόμενους χρήστες, και ιδίως στους παρόχους των βασικών υπηρεσιών.
- (5) Οι στόχοι του Copernicus είναι να παρέχει ακριβείς και αξιόπιστες πληροφορίες για το περιβάλλον και την ασφάλεια, που να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των χρηστών και να υποστηρίζουν άλλες πολιτικές της Ένωσης, και ιδίως τις πολιτικές που αφορούν την εσωτερική αγορά, τις μεταφορές, το περιβάλλον, την ενέργεια, την πολιτική προστασία, τη συνεργασία με τρίτες χώρες και την ανθρωπιστική βοήθεια. Στηρίζεται στις ικανότητες που υπάρχουν στην Ευρώπη, οι οποίες συμπληρώνονται με νέες υποδομές που αναπτύσσονται από κοινού.
- (6) Το πρόγραμμα Copernicus θα πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο συνεπή προς τα λοιπά σχετικά ενωσιακά μέσα και δράσεις, ιδίως με τις δράσεις στον τομέα του περιβάλλοντος και της αλλαγής του κλίματος, με τα μέσα στους τομείς της ασφάλειας, της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, της συνοχής, της έρευνας, των μεταφορών, του ανταγωνισμού και της διεθνούς συνεργασίας, καθώς και με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για το παγκόσμιο σύστημα δορυφορικής πλοήγησης (GNSS). Τα δεδομένα του προγράμματος Copernicus θα πρέπει να είναι συνεκτικά με τα διαστημικά δεδομένα αναφοράς των κρατών μελών και να υποστηρίζουν τη δημιουργία της υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ένωση, που θεσπίστηκε με την οδηγία 2007/2/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2007, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Inspire)¹⁰. Το Copernicus θα πρέπει επίσης να συμπληρώνει το ενιαίο σύστημα πληροφοριών για το περιβάλλον (ΕΣΠΠ) και τις δραστηριότητες της Ένωσης στον τομέα της αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- (7) Το Copernicus είναι πρόγραμμα που πρέπει να υλοποιηθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Στόχος του είναι να ωφελήσει μεγάλο φάσμα πολιτικών της Ένωσης και να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ιδίως με την ανάπτυξη

⁹ ΕΕ L 276 της 20.10.2010, σ. 1.

¹⁰ ΕΕ L 108 της 25.4.2007, σ. 1.

αποτελεσματικής διαστημικής πολιτικής, ούτως ώστε να παράσχει τα μέσα για την αντιμετώπιση ορισμένων από τις σημαντικότερες παγκόσμιες προκλήσεις και την επίτευξη των στόχων για την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή βιωσιμότητα.

- (8) Το πρόγραμμα Copernicus μπορεί να επωφεληθεί από τα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν με το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το πρόγραμμα-πλαίσιο της Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία κατά την περίοδο 2014-2020, ιδίως μέσω των δραστηριοτήτων που αναπτύσσει στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας για μελλοντικές τεχνολογίες και εφαρμογές γεωσκόπησης με χρήση μέσων τηλεπισκόπησης, αερομεταφερόμενων και in situ τεχνολογιών και δεδομένων για την αντιμετώπιση των μεγάλων κοινωνικών προκλήσεων.
- (9) Για να επιτύχει τους στόχους του, το πρόγραμμα Copernicus πρέπει να βασίζεται σε αυτόνομη ικανότητα της Ένωσης για διενέργεια διαστημικών παρατηρήσεων και να παρέχει επιχειρησιακές υπηρεσίες στον τομέα του περιβάλλοντος, της προστασίας των πολιτών και της ασφάλειας. Θα πρέπει επίσης να κάνει χρήση των διαθέσιμων επιτόπιων δεδομένων που παρέχονται, ειδικότερα, από τα κράτη μέλη. Η παροχή επιχειρησιακών υπηρεσιών εξαρτάται από τη καλή λειτουργία και την ασφάλεια του διαστημικού σκέλους του προγράμματος Copernicus. Ο αυξανόμενος κίνδυνος σύγκρουσης με άλλους δορυφόρους και με διαστημικά απόβλητα είναι η πιο σοβαρή απειλή για το διαστημικό σκέλος του προγράμματος Copernicus. Ως εκ τούτου, το πρόγραμμα Copernicus θα πρέπει να στηρίζει δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των εν λόγω κινδύνων, ιδίως με τη συμβολή στο πρόγραμμα που θεσπίζεται με την απόφαση [XXX] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ενός προγράμματος στήριξης της επιτήρησης και παρακολούθησης του διαστήματος¹¹.
- (10) Τα ανώτατα δημοσιονομικά κονδύλια που απαιτούνται για τις δράσεις του προγράμματος Copernicus (2014-2020) ανέρχονται σε 3 786 εκατ. ευρώ, σε τιμές 2011, και εντάσσονται σε χωριστό κεφάλαιο του προϋπολογισμού, στο πλαίσιο του τίτλου 2 του τομέα 1α του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης. Οι δαπάνες προσωπικού και οι διοικητικές δαπάνες στις οποίες θα υποβληθεί η Επιτροπή για τον συντονισμό του προγράμματος Copernicus θα πρέπει να χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
- (11) Για να βελτιωθεί η εφαρμογή του προγράμματος Copernicus και ο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός του, η Επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας σύμφωνα με τις προτεραιότητες, τους στόχους και τις στρατηγικές ενός πολυετούς σχεδίου.
- (12) Το πρόγραμμα Copernicus θα πρέπει να καθοδηγείται από τους χρήστες, πράγμα που απαιτεί, συνεπώς, τη συνεχή και ουσιαστική συμμετοχή των χρηστών, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό και την επικύρωση των απαιτήσεων παροχής υπηρεσίας.
- (13) Η διεθνής διάσταση του προγράμματος Copernicus έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών, καθώς και για την πρόσβαση στην υποδομή παρατήρησης. Ένα τέτοιο σύστημα ανταλλαγής είναι οικονομικά αποδοτικότερο από τα συστήματα αγοράς δεδομένων και ενισχύει την παγκόσμια διάσταση του προγράμματος.

¹¹ ΕΕ L της , σ. .

- (14) Η συμφωνία ΕΟΧ και οι συμφωνίες-πλαίσια με υποψήφιες και δυνητικά υποψήφιες χώρες προβλέπουν τη συμμετοχή των εν λόγω χωρών σε ενωσιακά προγράμματα. Η συμμετοχή άλλων τρίτων χωρών και διεθνών οργανισμών θα πρέπει να μπορεί να καταστεί δυνατή μέσω της σύναψης διεθνών συμφωνιών για τον σκοπό αυτόν.
- (15) Τα κράτη μέλη, οι τρίτες χώρες και οι διεθνείς οργανισμοί θα πρέπει να είναι ελεύθερα να συμβάλλουν στα προγράμματα βάσει σχετικών συμφωνιών.
- (16) Η Επιτροπή θα πρέπει να έχει τη γενική ευθύνη για το πρόγραμμα Copernicus. Η Επιτροπή θα πρέπει να καθορίσει τις προτεραιότητες και τους στόχους και να εξασφαλίσει τον γενικό συντονισμό και την εποπτεία του προγράμματος.
- (17) Λαμβανομένης υπόψη της διάστασης συνεργασίας του προγράμματος Copernicus και για να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη της τεχνικής εμπειρογνομosύνης, η υλοποίηση του προγράμματος θα πρέπει να ανατεθεί σε φορείς που διαθέτουν την κατάλληλη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.
- (18) Κατά την εφαρμογή του προγράμματος Copernicus, η Επιτροπή μπορεί να στηριχθεί, αν αυτό δικαιολογείται δεόντως από τον ειδικό χαρακτήρα της δράσης και από την ειδική εμπειρογνομosία του οργανισμού της Ένωσης, σε αρμόδιους οργανισμούς της Ένωσης, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Ναυσιπλοΐας (EMSA) και το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΚΕΕ), ή σε κάθε σχετικό φορέα που είναι δυνητικά επιλέξιμος για ανάθεση καθηκόντων σύμφωνα με το άρθρο 58 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης¹². Η επιλογή του οργανισμού της Ένωσης λαμβάνει δεόντως υπόψη την αποδοτικότητα της ανάθεσης αυτών των καθηκόντων σε σχέση με το κόστος της, καθώς και τον αντίκτυπό της στη δομή διακυβέρνησης του οργανισμού και στους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους του.
- (19) Για να επιτευχθεί ο στόχος του προγράμματος Copernicus σε βιώσιμη βάση, είναι αναγκαίο να συντονιστούν οι δραστηριότητες των διαφόρων εταίρων που εμπλέκονται στο Copernicus και να αναπτυχθεί, να εγκαθιδρυθεί και να τεθεί σε λειτουργία μια ικανότητα παροχής υπηρεσιών και γεωσκοπησης που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των χρηστών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να επικουρείται από μια επιτροπή στα θέματα που αφορούν την εξασφάλιση του συντονισμού των συνεισφορών της Ένωσης, των κρατών μελών και των διακυβερνητικών οργανισμών προς το Copernicus, τη βέλτιστη χρήση των υφιστάμενων δυνατοτήτων και τον εντοπισμό των ελλείψεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε επίπεδο Ένωσης. Η εν λόγω επιτροπή θα πρέπει να επικουρεί επίσης την Επιτροπή στην παρακολούθηση της συνεκτικής υλοποίησης του Copernicus.
- (20) Το έργο των φορέων υλοποίησης στους οποίους η Επιτροπή αναθέτει καθήκοντα θα πρέπει επίσης να αξιολογείται με βάση δείκτες απόδοσης. Η ρύθμιση αυτή θα παρέχει

¹² ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1.

στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο μια ένδειξη της προόδου των επιχειρήσεων του Copernicus και της υλοποίησης του προγράμματος.

- (21) Τα δεδομένα και οι πληροφορίες που παράγονται στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus θα πρέπει να είναι διαθέσιμα στους χρήστες σε πλήρη, ανοικτή και δωρεάν βάση, με σκοπό την προαγωγή της χρήσης και της ανταλλαγής τους, καθώς και για την ενίσχυση των αγορών γεωσκοπησης στην Ευρώπη, ιδίως του κατάντη τομέα, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη και η δημιουργία θέσεων εργασίας.
- (22) Όταν η πρόσβαση ή η χρήση δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus ή τρίτων μερών μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια της Ένωσης και των κρατών μελών της ή να απειλήσει τις εξωτερικές τους σχέσεις, η Επιτροπή θα πρέπει να περιορίζει τη διαθεσιμότητά τους ή τις χρησιμοποιούμενες άδειες.
- (23) Το ζήτημα της κυριότητας των περιουσιακών στοιχείων του διαστημικού σκέλους του προγράμματος Copernicus είναι σημαντικό και δεν μπορεί να εξεταστεί χωριστά από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η εν λόγω κυριότητα για τον κύριο. Η Ένωση, για να έχει δικαίωμα χρήσης, μεταβίβασης και διάθεσης, θα πρέπει να αποκτήσει την κυριότητα των στοιχείων αυτών. Στην περίπτωση των δορυφόρων-«Φρουρών», η κυριότητα συνεπάγεται ειδικότερα το δικαίωμα να αποφασίζει ο κύριος για την πολιτική δεδομένων και να διαχειρίζεται την εφαρμογή της, να επιλέγει το μοντέλο υλοποίησης και τον φορέα υλοποίησης των «Φρουρών» και να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες με τρίτες χώρες με σκοπό, μεταξύ άλλων, την ανταλλαγή δορυφορικών δεδομένων.
- (24) Τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης θα πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου των δαπανών, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης, της ανίχνευσης και της διερεύνησης των παρατυπιών, της ανάκτησης των απολεσθέντων, των εσφαλμένως καταβληθέντων ή των μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, κατά περίπτωση, της επιβολής διοικητικών και οικονομικών κυρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
- (25) Για να αυξηθεί η αξία του προγράμματος Copernicus για τους χρήστες, η Επιτροπή θα πρέπει να επικουρείται από εκπροσώπους των ενδιαμέσων και των τελικών χρηστών, από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων εθνικών υπηρεσιών, ή από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες.
- (26) Για να εξασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής του παρόντος κανονισμού όσον αφορά την έγκριση του ετήσιου προγράμματος εργασίας, του πολυετούς σχεδίου για το χρονικό διάστημα 2014-2020 και των μέτρων προώθησης της σύγκλισης των κρατών μελών όσον αφορά τη χρήση των δεδομένων και των πληροφοριών που παράγονται στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus και την πρόσβασή τους στην τεχνολογία και τις εξελίξεις στον τομέα της γεωσκοπησης, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή. Οι αρμοδιότητες αυτές θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών

αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή¹³.

- (27) Για να ενημερώνονται τα κράτη μέλη και για να εξασφαλιστεί η αναγκαία αμεροληψία κατά τη λήψη των αποφάσεων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί η συμβουλευτική διαδικασία για τη θέσπιση των μέτρων που αποσκοπούν στην προώθηση της σύγκλισης των κρατών μελών όσον αφορά τη χρήση των δεδομένων και των πληροφοριών που παράγονται στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus και την πρόσβασή τους στην τεχνολογία και τις εξελίξεις στον τομέα της γεωσκόπησης. Για την έγκριση του ετήσιου προγράμματος εργασίας και του πολυετούς σχεδίου για την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί η διαδικασία εξέτασης, δεδομένου ότι η εν λόγω πράξη αφορά ένα πρόγραμμα που έχει σημαντικές συνέπειες.
- (28) Για να ληφθούν υπόψη οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι για την ασφάλεια, καθώς και οι ευρυζωνικοί και άλλοι τεχνικοί περιορισμοί, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά τις αναγκαίες απαιτήσεις δεδομένων για τις επιχειρησιακές υπηρεσίες, τους όρους και τις διαδικασίες πρόσβασης, καταχώρισης και χρήσης των δεδομένων και των πληροφοριών του προγράμματος Copernicus, τους όρους και τις διαδικασίες διαβίβασης και χρήσης δορυφορικών δεδομένων που διαβιβάζονται σε σταθμούς υποδοχής που δεν συμμετέχουν στο πρόγραμμα Copernicus και την αρχειοθέτηση των δεδομένων και των πληροφοριών του προγράμματος Copernicus, τα ειδικά τεχνικά κριτήρια που είναι αναγκαία για να αποφευχθεί η διατάραξη του συστήματος δεδομένων και πληροφοριών του Copernicus και τα κριτήρια περιορισμού της διάδοσης δεδομένων και πληροφοριών του Copernicus λόγω αλληλοσυγκρουόμενων δικαιωμάτων ή συμφερόντων ασφαλείας, καθώς και τα κριτήρια επιδόσεων της αξιολόγησης ασφαλείας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διεξάγει η Επιτροπή, κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, συμπεριλαμβανομένης της διεξαγωγής διαβουλεύσεων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων. Κατά την προετοιμασία και τη σύνταξη κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίζει την ταυτόχρονη, έγκαιρη και κατάλληλη διαβίβαση των σχετικών εγγράφων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
- (29) Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται, ώστε να καθίσταται δυνατή η πραγματοποίηση των αναγκών αναπροσαρμογών και η παρακολούθηση των νέων εξελίξεων.
- (30) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η θέσπιση του προγράμματος Copernicus, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει επίσης πανευρωπαϊκό δυναμικό και θα εξαρτάται από τη συντονισμένη παροχή υπηρεσιών σε όλα τα κράτη μέλη η οποία πρέπει να συντονιστεί σε επίπεδο Ένωσης, και δύναται, επομένως, λόγω της κλίμακας της δράσης, να επιτευχθεί καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση δύναται να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, που προβλέπεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της

¹³ EE L 55 της 28.2.2011, σ. 13.

αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

- (31) Συνεπώς, είναι αναγκαίο να καταργηθεί ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 911/2010, ούτως ώστε να διαμορφωθεί το κατάλληλο πλαίσιο διακυβέρνησης και χρηματοδότησης και να εξασφαλιστεί η δυνατότητα εφαρμογής ενός πλήρως επιχειρησιακού προγράμματος Copernicus από το 2014 και μετά,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1
Αντικείμενο

Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται το ενωσιακό πρόγραμμα γεωσκόπησης, που ονομάζεται Copernicus, και καθορίζονται οι κανόνες για την εκτέλεσή του.

Άρθρο 2
Γενικοί στόχοι

1. Το πρόγραμμα Copernicus συμβάλλει στους εξής γενικούς στόχους:
 - α) Προστασία του περιβάλλοντος και υποστήριξη των προσπαθειών που καταβάλλονται στους τομείς της πολιτικής προστασίας και της ασφάλειας·
 - β) Υποστήριξη της αναπτυξιακής στρατηγικής «Ευρώπη 2020», συμβάλλοντας στους στόχους της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης· ειδικότερα, συμβάλλει στην οικονομική σταθερότητα και την ανάπτυξη προωθώντας εμπορικές εφαρμογές.
2. Τα πρωτότυπα δεδομένα και πληροφορίες που παράγονται από διαστημικές παρατηρήσεις, καθώς και από τα διαθέσιμα επιτόπια δεδομένα («δεδομένα και πληροφορίες του προγράμματος Copernicus») είναι ακριβή και αξιόπιστα, παρέχονται σε μακροπρόθεσμη και σταθερή βάση και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των κοινοτήτων των χρηστών του προγράμματος Copernicus. Η πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα είναι πλήρης, ανοικτή και δωρεάν, υπό τους όρους που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό ή βάσει του παρόντος κανονισμού.
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2, οι κοινότητες χρηστών του προγράμματος Copernicus ορίζονται ως οι κοινότητες που περιλαμβάνουν τους ευρωπαϊκούς, εθνικούς, περιφερειακούς ή τοπικούς φορείς οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με τον καθορισμό, την εφαρμογή, την επιβολή ή την παρακολούθηση μιας δημόσιας υπηρεσίας ή πολιτικής στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1.
4. Η επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1 αξιολογείται με βάση τους ακόλουθους δείκτες αποτελεσμάτων:
 - α) Δεδομένα και πληροφορίες που καθίστανται διαθέσιμα σύμφωνα με τις αντίστοιχες απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών για το περιβάλλον, την πολιτική προστασία και την ασφάλεια·

β) Διείσδυση στην αγορά και ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών κατάντη φορέων υλοποίησης.

Άρθρο 3 *Ειδικοί στόχοι*

5. Για την επίτευξη των γενικών στόχων που περιγράφονται στο άρθρο 2, το πρόγραμμα Copernicus καλύπτει τις ανάγκες των χρηστών και παρέχει τις επιχειρησιακές υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1. Αυτός ο στόχος αξιολογείται με βάση τη χρήση δεδομένων και πληροφοριών, η οποία μετριέται με βάση την εξέλιξη του αριθμού των χρηστών, την έκταση της πρόσβασης σε δεδομένα και σε πληροφορίες προστιθέμενης αξίας και τη διεύρυνση της διάδοσης στα κράτη μέλη.
6. Το πρόγραμμα Copernicus παρέχει βιώσιμη και αξιόπιστη πρόσβαση σε διαστημικές παρατηρήσεις προερχόμενες από αυτόνομη ικανότητα γεωσκόπησης της Ένωσης και βασίζεται σε υφιστάμενα μέσα και δυνατότητες, συμπληρώνοντάς τα, όποτε αυτό είναι αναγκαίο. Αυτός ο στόχος αξιολογείται με βάση την υλοποίηση της διαστημικής υποδομής με γνώμονα τους δορυφόρους που αναπτύσσονται και τα δεδομένα που παράγονται.

Άρθρο 4 *Πεδίο εφαρμογής των υπηρεσιών Copernicus*

Οι υπηρεσίες Copernicus, που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1, περιλαμβάνουν:

7. Επιχειρησιακές υπηρεσίες:
 - α) Η υπηρεσία παρακολούθησης της ατμόσφαιρας παρέχει πληροφορίες για την ποιότητα του αέρα σε ευρωπαϊκή κλίμακα και για τη χημική σύσταση της ατμόσφαιρας σε παγκόσμια κλίμακα. Ειδικότερα, παρέχει πληροφορίες για τα συστήματα παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα σε τοπική έως και εθνική κλίμακα και συμβάλλει στην παρακολούθηση των κλιματικών μεταβλητών της χημείας της ατμόσφαιρας·
 - β) Η υπηρεσία παρακολούθησης της θάλασσας παρέχει πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση και τη δυναμική των φυσικών οικοσυστημάτων των ωκεανών και των θαλασσών για τις παγκόσμιες ωκεάνιες και τις ευρωπαϊκές περιφερειακές περιοχές·
 - γ) Η υπηρεσία παρακολούθησης της ξηράς παρέχει πληροφορίες για την υποστήριξη της παγκόσμιας έως τοπικής περιβαλλοντικής παρακολούθησης της βιοποικιλότητας, του εδάφους, των υδάτων, των δασών και των φυσικών πόρων, καθώς και για τη γενική εφαρμογή των πολιτικών που υλοποιούνται σε θέματα περιβάλλοντος, γεωργίας, ανάπτυξης, ενέργειας, πολεοδομικού σχεδιασμού, υποδομών και μεταφορών·
 - δ) Η υπηρεσία παρακολούθησης της κλιματικής αλλαγής παρέχει πληροφορίες που αποσκοπούν στην αύξηση της βάσης γνώσεων για την υποστήριξη των πολιτικών προσαρμογής και μετριασμού. Συμβάλλει, ειδικότερα, στην παροχή

βασικών κλιματικών μεταβλητών, κλιματικών αναλύσεων και προβλέψεων σε χρονικές και χωρικές κλίμακες, χρήσιμων για τις στρατηγικές προσαρμογής και μετριασμού που ακολουθούνται στους διάφορους τομείς τομεακού και κοινωνικού ενδιαφέροντος της Ένωσης·

ε) Η υπηρεσία αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης παρέχει πληροφορίες για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε σχέση με διάφορους τύπους καταστροφών, συμπεριλαμβανομένων των μετεωρολογικών κινδύνων, των γεωφυσικών κινδύνων, των εκούσιων ή τυχαίων ανθρωπογενών καταστροφών και άλλων ανθρωπιστικών καταστροφών, καθώς επίσης για δραστηριότητες πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης·

στ) Η υπηρεσία ασφαλείας παρέχει πληροφορίες για την υποστήριξη της αντιμετώπισης των προκλήσεων που αφορούν την ασφάλεια της Ευρώπης, βελτιώνοντας τις ικανότητες πρόληψης των κρίσεων, ετοιμότητας και αντιμετώπισής τους, ιδίως όσον αφορά την παραμεθόρια και τη θαλάσσια επιτήρηση, αλλά και για την υποστήριξη της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, μέσω του εντοπισμού και της παρακολούθησης των διαπεριφερειακών απειλών κατά της ασφάλειας, της διενέργειας εκτιμήσεων επικινδυνότητας και της εφαρμογής συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης, της χαρτογράφησης και της παρακολούθησης των μεθοριακών περιοχών.

8. Δραστηριότητες ανάπτυξης, που συνίστανται στη βελτίωση της ποιότητας και της επίδοσης των επιχειρησιακών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της εξέλιξης και της προσαρμογής τους, καθώς και στην αποφυγή ή τον μετριασμό των επιχειρησιακών κινδύνων.
9. Δραστηριότητες υποστήριξης, που συνίστανται σε μέτρα για την προώθηση της χρήσης των επιχειρησιακών υπηρεσιών από τους χρήστες και τις κατάντη εφαρμογές, καθώς επίσης και σε δραστηριότητες επικοινωνίας και διάδοσης.

Άρθρο 5 *Διαστημικό σκέλος*

Το διαστημικό σκέλος του προγράμματος Copernicus παρέχει διαστημικές παρατηρήσεις για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3, οι οποίες εξυπηρετούν κυρίως τις επιχειρησιακές υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1. Το διαστημικό σκέλος του προγράμματος Copernicus περιλαμβάνει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- α) Παροχή διαστημικών παρατηρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
 - Λειτουργία της διαστημικής υποδομής του προγράμματος Copernicus, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής καθηκόντων στους δορυφόρους, της παρακολούθησης και του ελέγχου των δορυφόρων, της παραλαβής, επεξεργασίας, αρχειοθέτησης και διάδοσης δεδομένων, καθώς επίσης της μόνιμης διακρίβωσης και επικύρωσης·
 - Παροχή επιτόπιων δεδομένων για τη διακρίβωση και την επικύρωση των διαστημικών παρατηρήσεων·

- Παροχή, αρχειοθέτηση και διάδοση δεδομένων διαστημικών παρατηρήσεων που προέρχονται από αποστολές τρίτων μερών και συμπληρώνουν τη διαστημική υποδομή του Copernicus·
 - Συντήρηση της διαστημικής υποδομής του Copernicus·
- β) Δραστηριότητες ανταποκρινόμενες στις εξελισσόμενες ανάγκες των χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
- Εντοπισμός των κενών των παρατηρήσεων και προσδιορισμός νέων διαστημικών αποστολών με βάση τις απαιτήσεις των χρηστών·
 - Εξελίξεις που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό και τη συμπλήρωση του διαστημικού σκέλους του προγράμματος Copernicus, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προμήθειας νέων στοιχείων της διαστημικής υποδομής·
- γ) Συμβολή στην προστασία των δορυφόρων από τον κίνδυνο σύγκρουσης.

Άρθρο 6 *Επιτόπιο σκέλος*

Το επιτόπιο σκέλος του προγράμματος Copernicus περιλαμβάνει τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- α) Συντονισμός και εναρμόνιση της συλλογής και της παροχής επιτόπιων δεδομένων, παροχή επιτόπιων δεδομένων στις επιχειρησιακές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των επιτόπιων δεδομένων τρίτων μερών σε διεθνές επίπεδο·
- β) Παροχή τεχνικής βοήθειας στην Επιτροπή όσον αφορά τις απαιτήσεις υπηρεσίας για τα δεδομένα επιτόπιων παρατηρήσεων·
- γ) Συνεργασία με επιτόπιους φορείς υλοποίησης, ώστε να προάγεται η συνεκτικότητα των δραστηριοτήτων ανάπτυξης που αφορούν τις υποδομές και τα δίκτυα επιτόπιων παρατηρήσεων.

Άρθρο 7 *Χρηματοδότηση*

10. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο που διατίθεται για το πρόγραμμα Copernicus για την περίοδο 2014-2020 προβλέπει μέγιστο ποσό ύψους 3 786 εκατ. ευρώ σε τιμές του 2011.
11. Οι πιστώσεις εγκρίνονται σε ετήσια βάση από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή εντός των ορίων που καθορίζονται στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Οι δημοσιονομικές αναλήψεις υποχρεώσεων για ενέργειες άνω του ενός οικονομικού έτους είναι δυνατόν να κατανέμονται σε ετήσιες δόσεις επί σειρά ετών.
12. Τα κονδύλια που προορίζονται για το πρόγραμμα Copernicus μπορούν επίσης να καλύπτουν δαπάνες που αφορούν δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης οι οποίες είναι άμεσα αναγκαίες για τη διαχείριση του προγράμματος Copernicus και την επίτευξη των στόχων του και, ιδίως, δαπάνες για μελέτες, συνεδριάσεις, δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας,

καθώς και δαπάνες για δίκτυα πληροφορικής που αποσκοπούν στην επεξεργασία πληροφοριών και την ανταλλαγή δεδομένων. Οι πόροι που διατίθενται για δράσεις επικοινωνίας στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού μπορούν επίσης να συμβάλλουν αναλογικά στην κάλυψη αναγκών θεσμικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης.

13. Τα καθήκοντα που ανατίθενται σε άλλους φορείς υπόκεινται στη διαδικασία που αναφέρεται στα άρθρα 164 και 165 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.

Άρθρο 8

Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής

Η Επιτροπή καταρτίζει πρόγραμμα εργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 84 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012. Η σχετική εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 9

Συνεργασία με τα κράτη μέλη

14. Η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη προκειμένου να βελτιωθεί η ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών μεταξύ τους και να αυξηθεί ο όγκος των δεδομένων και των πληροφοριών που διατίθενται για το πρόγραμμα Copernicus.
15. Η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει μέτρα για να προωθή τη σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη χρήση δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus και την πρόσβασή τους στις τεχνολογίες και τις εξελίξεις στον τομέα της γεωσκόπησης. Τα εν λόγω μέτρα δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ελεύθερου ανταγωνισμού. Οι σχετικές εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 2.

Άρθρο 10

Διεθνής συνεργασία

16. Η Ένωση, εκπροσωπούμενη από την Επιτροπή, μπορεί να συνάπτει συμφωνίες με τις εξής τρίτες χώρες:
- α) με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στη συμφωνία για τον ΕΟΧ·
- β) με τις υποψήφιες χώρες, καθώς και με τις δυνάμει υποψήφιες χώρες, σύμφωνα με τις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια ή σύμφωνα με το πρωτόκολλο συμφωνίας σύνδεσης που καθορίζει τις γενικές αρχές και όρους για τη συμμετοχή των χωρών αυτών σε προγράμματα της Ένωσης·
- γ) με την Ελβετική Συνομοσπονδία, με άλλες τρίτες χώρες μη περιλαμβανόμενες στα στοιχεία α) και β) και με διεθνείς οργανισμούς, βάσει συμφωνιών που συνάπτει η Ένωση με τις εν λόγω τρίτες χώρες ή τους διεθνείς αυτούς οργανισμούς σύμφωνα

με το άρθρο 218 της ΣΛΕΕ, με τις οποίες καθορίζονται οι όροι και οι λεπτομερείς κανόνες συμμετοχής τους.

17. Οι τρίτες χώρες ή οι διεθνείς οργανισμοί μπορούν να παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη ή συνεισφορά σε είδος στο πρόγραμμα. Η χρηματοδοτική στήριξη αντιμετωπίζεται ως εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό, σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012. Η χρηματοδοτική στήριξη και οι συνεισφορές σε είδος γίνονται δεκτές σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της συμφωνίας που έχει συναφθεί με την εκάστοτε τρίτη χώρα ή τον αντίστοιχο διεθνή οργανισμό.

Άρθρο 11

Ρόλος της Επιτροπής

18. Η Επιτροπή έχει τη συνολική ευθύνη για το πρόγραμμα. Καθορίζει τις προτεραιότητες και τους στόχους του προγράμματος και εποπτεύει την εφαρμογή του, ιδίως σε ό,τι αφορά το κόστος, το χρονοδιάγραμμα και τις σχετικές επιδόσεις.
19. Η Επιτροπή διαχειρίζεται, για λογαριασμό της Ένωσης και στον τομέα της αρμοδιότητάς της, τις σχέσεις με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, εξασφαλίζοντας τον συντονισμό του προγράμματος Copernicus με τις δραστηριότητες που ασκούνται σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο.
20. Η Επιτροπή συντονίζει τις συνεισφορές των κρατών μελών με στόχο την επιχειρησιακή παροχή υπηρεσιών και τη μακροπρόθεσμη διαθεσιμότητα των προερχόμενων από υποδομές παρατήρησης δεδομένων τα οποία απαιτούνται για τη λειτουργία των υπηρεσιών.
21. Η Επιτροπή εξασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή του προγράμματος Copernicus με άλλες σχετικές πολιτικές, μέσα, προγράμματα και δράσεις της Ένωσης.
22. Η Επιτροπή εξασφαλίζει τη διαφανή και τακτική συμμετοχή των χρηστών και τη διαβούλευση μ' αυτούς, ώστε να καθίσταται δυνατός ο προσδιορισμός των απαιτήσεων των χρηστών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.
23. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 21, σχετικά με τον καθορισμό των απαιτήσεων για δεδομένα που είναι αναγκαία για τις επιχειρησιακές υπηρεσίες, μεριμνώντας για την εξέλιξή τους.
24. Η Επιτροπή διαθέτει τους χρηματοοικονομικούς πόρους που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση του προγράμματος Copernicus.

Άρθρο 12

Φορείς υλοποίησης

25. Η Επιτροπή μπορεί να αναθέτει, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, τα εκτελεστικά καθήκοντα που περιγράφονται στο άρθρο 4 σε αρμόδιους οργανισμούς της Ένωσης, αν αυτό δικαιολογείται δεόντως από τον ειδικό χαρακτήρα της δράσης και από την

ειδική εμπειρογνώσια του οργανισμού της Ένωσης. Μεταξύ των οργανισμών αυτών συγκαταλέγονται και οι εξής:

- α) ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ)·
 - β) ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex)·
 - γ) ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA)·
 - δ) το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΚΕΕ).
26. Η επιλογή του οργανισμού της Ένωσης λαμβάνει δεόντως υπόψη την αποδοτικότητα της ανάθεσης αυτών των καθηκόντων σε σχέση με το κόστος της, καθώς και τον αντίκτυπό της στη δομή διακυβέρνησης του οργανισμού και στους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους του.
27. Τα καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού που ανατίθενται κατ' εξαίρεση σε αρμόδιους οργανισμούς της Ένωσης δυνάμει του παρόντος άρθρου περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εργασίας του εν λόγω οργανισμού της Ένωσης για σκοπούς ενημέρωσης.
28. Η Επιτροπή μπορεί να αναθέτει, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ΕΟΔ) τις εργασίες ανάπτυξης του διαστημικού σκέλους που περιγράφονται στο άρθρο 5 στοιχείο β).
29. Η Επιτροπή μπορεί να αναθέτει, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στον ΕΟΔ και στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Εκμετάλλευσης Μετεωρολογικών Δορυφόρων (EUMETSAT) την άσκηση των επιχειρησιακών καθηκόντων του διαστημικού σκέλους που περιγράφονται στο άρθρο 5 στοιχείο α).
30. Η Επιτροπή μπορεί να αναθέτει, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, τις δραστηριότητες του επιτόπιου σκέλους που περιγράφονται στο άρθρο 6 στους φορείς υλοποίησης των υπηρεσιών που περιγράφονται στο άρθρο 4.

Άρθρο 13

Εποπτεία των φορέων υλοποίησης

Οι καταγγελίες σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων και την παροχή επιδοτήσεων από φορείς υλοποίησης κατά την εκτέλεση της συμφωνίας ανάθεσης καθηκόντων ή του προγράμματος εργασίας μπορούν να υποβάλλονται στην Επιτροπή. Ωστόσο, οι εν λόγω καταγγελίες μπορούν να αφορούν μόνο εσκεμμένη παράνομη συμπεριφορά, βαριά αμέλεια ή απάτη και να υποβληθούν μόνο αφού έχουν εξαντληθεί όλα τα μέσα προσφυγής στον φορέα υλοποίησης.

Άρθρο 14

Πολιτική δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus

Τα δεδομένα και οι πληροφορίες του προγράμματος Copernicus καθίστανται διαθέσιμα σε πλήρη, ανοικτή και δωρεάν βάση, με την επιφύλαξη των ακόλουθων περιορισμών:

- α) όροι αδειοδότησης που επισυνάπτονται στα δεδομένα και τις πληροφορίες τρίτων μερών·
- β) μορφότυποι, χαρακτηριστικά και μέσα διάδοσης δεδομένων και πληροφοριών·
- γ) συμφέροντα ασφαλείας και εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης ή των κρατών μελών της·
- δ) κίνδυνος διατάραξης, για λόγους ασφαλείας ή για τεχνικούς λόγους, του συστήματος παραγωγής δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus.

Άρθρο 15

Περιορισμοί και όροι πρόσβασης και χρήσης

31. Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 21 σχετικά με:
- α) τους όρους και τις διαδικασίες όσον αφορά την πρόσβαση, την ταξινόμηση και τη χρήση δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus, συμπεριλαμβανομένων των μορφοτύπων, των χαρακτηριστικών και των μέσων διάδοσής τους·
 - β) τους όρους και τις διαδικασίες για τη μεταβίβαση και τη χρήση δορυφορικών δεδομένων που διαβιβάζονται σε σταθμούς υποδοχής οι οποίοι δεν συμμετέχουν στο πρόγραμμα Copernicus·
 - γ) τους όρους και τις διαδικασίες για την αρχειοθέτηση των δεδομένων και των πληροφοριών του προγράμματος Copernicus·
 - δ) τα ειδικά τεχνικά κριτήρια που είναι αναγκαία για να αποφευχθεί η διατάραξη του συστήματος δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus, συμπεριλαμβανομένης της προτεραιότητας πρόσβασης·
 - ε) τα κριτήρια για τον περιορισμό της διάδοσης δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus λόγω αλληλοσυγκρουόμενων δικαιωμάτων ή συμφερόντων ασφαλείας·
 - στ) τα κριτήρια για τη διενέργεια της αξιολόγησης ασφαλείας.
32. Η Επιτροπή εκδίδει τις σχετικές άδειες για τα δεδομένα και τις πληροφορίες του προγράμματος Copernicus και τρίτων μερών, καθώς και για την τηλεφόρτωση δορυφορικών δεδομένων σε σταθμούς υποδοχής που δεν περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Copernicus, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 16

Προστασία συμφερόντων ασφαλείας

33. Η Επιτροπή προβαίνει σε εκ των προτέρων αξιολόγηση ασφαλείας για τα δεδομένα και τις πληροφορίες του προγράμματος Copernicus, προκειμένου να εντοπίσει

στοιχεία και πληροφορίες που έχουν ζωτική σημασία για την προστασία των συμφερόντων της Ένωσης ή της εθνικής ασφάλειας.

34. Τα κράτη μέλη και οι τρίτες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Copernicus σύμφωνα με το άρθρο 10 μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να διενεργήσει νέα αξιολόγηση ασφαλείας, όταν οι εξελίξεις στον τομέα της ασφάλειας δικαιολογούν αυτή τη νέα αξιολόγηση.
35. Όταν η εκ των προτέρων αξιολόγηση της ασφάλειας δεν μπορεί να γίνει εντός του χρονοδιαγράμματος συλλογής και παραγωγής των δεδομένων και των πληροφοριών του προγράμματος Copernicus, η Επιτροπή μπορεί να διενεργήσει επιτόπια αξιολόγηση της ασφάλειας.
36. Η Επιτροπή, σε ατομικές περιπτώσεις, εκδίδει οδηγίες σχετικά με την επιβολή περιορισμών στη διάδοση δεδομένων και πληροφοριών του προγράμματος Copernicus με βάση τα κριτήρια που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο στ). Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης, οι οδηγίες της Επιτροπής θεσπίζονται σε χρονικό πλαίσιο τόσο σύντομο όσο χρειάζεται για να είναι αποτελεσματικές. Η Επιτροπή λαμβάνει το λιγότερο επαχθές μέτρο με γνώμονα τους στόχους του προγράμματος Copernicus και την πολιτική για τα δεδομένα και τις πληροφορίες του προγράμματος Copernicus. Οι οδηγίες της πρέπει να είναι αναλογικές, μεταξύ άλλων όσον αφορά το χρονικό και το εδαφικό πεδίο εφαρμογής τους, και να σταθμίζουν την προστασία του διακυβευόμενου συμφέροντος ασφαλείας σε σχέση με δεδομένα και πληροφορίες που υπάρχουν από άλλες πηγές.

Άρθρο 17

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

37. Η Επιτροπή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι, κατά την εφαρμογή των μέτρων που χρηματοδοτούνται δυνάμει του παρόντος προγράμματος, προστατεύονται τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων κατά της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας, με αποτελεσματικούς ελέγχους και, σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπιών, με την ανάκτηση των αδικαιολογήτως καταβληθέντων ποσών και, όταν κρίνεται σκόπιμο, με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές διοικητικές και οικονομικές κυρώσεις.
38. Η Επιτροπή ή οι εκπρόσωποί της και το Ελεγκτικό Συνέδριο έχουν την εξουσία να διενεργούν εποπτικούς ελέγχους, βάσει εγγράφων και επιτόπιων ελέγχων, σε όλους τους δικαιούχους επιδοτήσεων, τους εργολάβους και τους υπεργολάβους που έλαβαν κεφάλαια της Ένωσης στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος.
39. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορεί να διεξάγει έρευνες, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και επιθεωρήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις και τις διαδικασίες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές

παρατυπίες, με σκοπό την εξακρίβωση του κατά πόσον υπήρξε απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα η οποία θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης σε σχέση με συμφωνία επιδότησης ή απόφαση επιδότησης ή σύμβαση που χρηματοδοτείται βάσει του προγράμματος.

40. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1, 2 και 3, οι συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, οι συμβάσεις, οι συμφωνίες επιδότησης και οι αποφάσεις επιδότησης που απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος προγράμματος περιέχουν διατάξεις που εξουσιοδοτούν ρητά το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και την OLAF να διενεργούν τέτοιους ελέγχους και έρευνες, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

Άρθρο 18 *Κυριότητα*

41. Η Ένωση ή ειδικά ορισμένος φορέας ή ταμείο έχει την κυριότητα όλων των υλικών και άυλων περιουσιακών στοιχείων που δημιουργούνται ή αναπτύσσονται στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus, με την επιφύλαξη των συμφωνιών που συνάπτονται με τρίτους, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο, όσον αφορά τα υφιστάμενα δικαιώματα κυριότητας.
42. Οι όροι και οι προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη μεταβίβαση της κυριότητας στην Ένωση καθορίζονται στις συμφωνίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
43. Η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 21, για να καθορίσει τους όρους και τις προϋποθέσεις κάθε μεταγενέστερης μεταβίβασης της κυριότητας από την Ένωση. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη ορίζει τον επόμενο φορέα ή ταμείο με βάση διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, που δεν πρέπει να οδηγούν σε σύγκρουση συμφερόντων.

Άρθρο 19 *Συνδρομή στην Επιτροπή*

Η Επιτροπή μπορεί να επικουρείται από εκπροσώπους των τελικών χρηστών, από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, ιδίως σε θέματα ασφάλειας, και από εκπροσώπους των αρμόδιων εθνικών οργανισμών, ιδίως των εθνικών οργανισμών διαστήματος, προκειμένου να της παρέχεται η αναγκαία τεχνική και επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη και ανατροφοδότηση από τους χρήστες.

Άρθρο 20 *Διαδικασία επιτροπής*

44. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή (την «επιτροπή Copernicus»). Η εν λόγω επιτροπή είναι επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
45. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

46. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 21

Άσκηση της εξουσιοδότησης

47. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων υπό τους όρους που καθορίζονται στο παρόν άρθρο.
48. Η εξουσία έκδοσης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 και στο άρθρο 18 παράγραφος 3 ανατίθεται στην Επιτροπή επ' αόριστον από την 1η Ιανουαρίου 2014.
49. Η εξουσιοδότηση μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Η ανάκληση αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σ' αυτήν. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ.
50. Η Επιτροπή, μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, την κοινοποιεί ταυτοχρόνως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
51. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 156 παράγραφος 1 και του άρθρου 18 παράγραφος 3 τίθενται σε ισχύ μόνο αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δεν διατυπώσουν αντίρρηση εντός διμήνου από την κοινοποίησή τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή αν, πριν από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η εν λόγω προθεσμία παρατείνεται κατά δύο μήνες με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 22

Αξιολόγηση

52. Έως τις 30 Ιουνίου 2018 το αργότερο, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση αξιολόγησης σχετικά με την επίτευξη των στόχων όλων των εργασιών που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Copernicus όσον αφορά τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπό τους, την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία τους και την αποδοτικότητα της χρήσης των πόρων. Ειδικότερα, η αξιολόγηση πρέπει να καλύπτει τη συνεχιζόμενη συνάφεια όλων των στόχων, καθώς και τη συμβολή των μέτρων στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3.
53. Η Επιτροπή διενεργεί την αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 σε στενή συνεργασία με τους φορείς υλοποίησης και τις κοινότητες των χρηστών του προγράμματος Copernicus και εξετάζει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του προγράμματος Copernicus και τη συμβολή του στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3. Η Επιτροπή διαβιβάζει τα συμπεράσματα αυτών των αξιολογήσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το

Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

54. Η Επιτροπή μπορεί, επικουρούμενη, αν χρειαστεί, από ανεξάρτητους φορείς, να προβαίνει σε αξιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης των έργων καθώς και του αντικτύπου της εφαρμογής τους, προκειμένου να εκτιμάται κατά πόσον έχουν επιτευχθεί οι προβλεπόμενοι στόχοι, περιλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος.
55. Η Επιτροπή δύναται να ζητά από κράτος μέλος να της υποβάλει ειδική αξιολόγηση των δράσεων και των συναφών έργων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού ή, ενδεχομένως, να της παράσχει τις αναγκαίες πληροφορίες και αρωγή για να προβεί η ίδια στην αξιολόγηση των εν λόγω έργων.

Άρθρο 23
Κατάργηση διατάξεων

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 911/2010 καταργείται.

Οι παραπομπές στον καταργούμενο κανονισμό θεωρούνται ως παραπομπές στον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 24
Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 1.1. Ονομασία της πρότασης
- 1.2. Σχετικός/-οί τομέας/-είς πολιτικής στη δομή ΔΒΔ/ΠΒΔ
- 1.3. Χαρακτήρας της πρότασης
- 1.4. Στόχος/-οι
- 1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης
- 1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικός αντίκτυπος
- 1.7. Προβλεπόμενος/-οι τρόπος/-οι διαχείρισης

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- 2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων
- 2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου
- 2.3. Μέτρα για την πρόληψη της απάτης και των παρατυπιών

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 3.1. Τομέας/-είς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμή/-ές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται
- 3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες
 - 3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση της εκτιμώμενης επίπτωσης στις δαπάνες
 - 3.2.2. Εκτιμώμενη επίπτωση στις επιχειρησιακές πιστώσεις
 - 3.2.3. Εκτιμώμενη επίπτωση στις πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα
 - 3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο
 - 3.2.5. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση
- 3.3. Εκτιμώμενη επίπτωση στα έσοδα

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Ονομασία της πρότασης

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος Copernicus και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 911/2010

1.2. Σχετικός/-οί τομέας/-είς πολιτικής στη δομή ΔΒΔ/ΠΒΔ¹⁴

Τίτλος 02: Επιχειρήσεις

Κεφάλαιο 02 06: Copernicus

1.3. Χαρακτήρας της πρότασης

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά νέα δράση

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά νέα δράση έπειτα από πιλοτικό έργο / προπαρασκευαστική δράση¹⁵

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά την παράταση υφιστάμενης δράσης

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά δράση αναπροσανατολισμένη προς νέα δράση

1.4. Στόχοι

Copernicus είναι η νέα ονομασία του ευρωπαϊκού προγράμματος γεωσκόπησης, του GMES (Παγκόσμια Παρακολούθηση του Περιβάλλοντος και της Ασφάλειας). Καλύπτει όλες τις δραστηριότητες που απαιτούνται για να εξασφαλιστεί η αδιάλειπτη παροχή έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων και πληροφοριών για περιβαλλοντικά θέματα και θέματα ασφάλειας στους χρήστες που είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη, την εφαρμογή και την παρακολούθηση της πολιτικής στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της. Σκοπός του προγράμματος Copernicus είναι να παρέχει στην Ευρώπη συνεχή, ανεξάρτητη και αξιόπιστη πρόσβαση σε δεδομένα και πληροφορίες γεωσκόπησης.

Το Copernicus είναι πρόγραμμα που πρέπει να εκτελεστεί στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η συμβολή του στην ανάπτυξη και την οικονομική σταθερότητα, που θα επιτευχθεί με την προώθηση εμπορικών εφαρμογών προστιθέμενης αξίας, το καθιστά ουσιαστικό στοιχείο της εμβληματικής πρωτοβουλίας για τη βιομηχανική πολιτική στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»¹⁶.

Το πρόγραμμα Copernicus συμβάλλει στους εξής γενικούς στόχους:

α) Προστασία του περιβάλλοντος και υποστήριξη των προσπάθειών που καταβάλλονται στους τομείς της πολιτικής προστασίας και της ασφάλειας·

β) Υποστήριξη της αναπτυξιακής στρατηγικής «Ευρώπη 2020», συμβάλλοντας στους στόχους της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης·

¹⁴ ΔΒΔ: Διαχείριση βάσει δραστηριοτήτων – ΠΒΔ: Προϋπολογισμός βάσει δραστηριοτήτων.

¹⁵ Όπως αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 6 στοιχεία α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

¹⁶ COM(2013) 108 final της 28.2.2013.

ειδικότερα, συμβάλλει στην οικονομική σταθερότητα και την ανάπτυξη προωθώντας εμπορικές εφαρμογές.

Οι κοινότητες χρηστών του προγράμματος Copernicus ορίζονται ως οι κοινότητες που περιλαμβάνουν τους ευρωπαϊκούς, εθνικούς, περιφερειακούς ή τοπικούς φορείς οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με τον καθορισμό, την εφαρμογή, την επιβολή ή την παρακολούθηση μιας δημόσιας υπηρεσίας ή πολιτικής στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού. Οι πιο σημαντικές θα περιλαμβάνουν:

- τις δημόσιες αρχές σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (ως χρήστες και ως συνεισφέροντες), συμπεριλαμβανομένων των αρχών τρίτων χωρών (όπως οι συμμετέχουσες χώρες και οι χώρες που ωφελούνται, π.χ., από την πρωτοβουλία GMES και την πρωτοβουλία για την Αφρική)·
- τον κατάντη κλάδο παραγωγής, και ιδίως τις ΜΜΕ· και
- τους τελικούς χρήστες (περιφερειακές και τοπικές αρχές, δημόσια ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των πανεπιστημίων και των ερευνητικών κέντρων, ακόμη και απλούς πολίτες που χρησιμοποιούν δημόσιες υπηρεσίες οι οποίες διευκολύνονται μέσω του Copernicus) και τους πελάτες του κατάντη τομέα.

1.4.1. Πολυετείς στρατηγικοί στόχοι της Επιτροπής τους οποίους αφορά η πρόταση

Το Copernicus αποσκοπεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» με τους ακόλουθους τρόπους:

- «*πιο αποδοτική στη χρήση πόρων, πιο πράσινη οικονομία*», δηλαδή, ειδικότερα: διατήρηση και διαχείριση των περιβαλλοντικών πόρων και οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας· βελτίωση της αποδοτικότητας μέσω της καλύτερης εφαρμογής διαφόρων πολιτικών της ΕΕ, όπως οι μεταφορές, π.χ. με την παρακολούθηση του πάγου, πράγμα που καθιστά δυνατή τη βελτίωση των δρομολογίων των πλοίων, η γεωργία, π.χ. με την υποστήριξη της *έξυπνης γεωργίας*, ώστε να μειωθούν οι ανάγκες των νέων γεωργών, και η ενέργεια, με τη μέτρηση της ηλιακής ακτινοβολίας που είναι αναγκαία για την παραγωγή φωτοβολταϊκής ενέργειας·
- «*πιο ανταγωνιστική οικονομία*»: ως εμβληματική πρωτοβουλία στον τομέα της βιομηχανικής και της διαστημικής πολιτικής, το Copernicus αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της ΕΕ και της τεχνολογικής της πρωτοπορίας στο διάστημα και πέραν αυτού· ειδικότερα, αποσκοπεί στη δημιουργία επιχειρηματικού δυναμικού για τις ΜΜΕ, με την ενίσχυση της καινοτομίας στον κατάντη τομέα μέσω της ανάπτυξης νέων υπηρεσιών που βασίζονται σε πληροφορίες του Copernicus·
- «*μια οικονομία που βασίζεται στη γνώση*»: το Copernicus έχει ως στόχο να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των παγκόσμιων προκλήσεων και υποστηρίζει την ανάπτυξη της έρευνας/επιστήμης με την παροχή κρίσιμων δεδομένων·
- «*μια οικονομία που βασίζεται στην καινοτομία*»: το Copernicus επιτρέπει την ανάπτυξη εξαιρετικά καινοτόμων κατάντη υπηρεσιών. Στόχο έχει να δημιουργήσει εταιρικές σχέσεις μεταξύ ερευνητικών και επιχειρηματικών κοινοτήτων και μπορεί να καθορίσει κριτήρια αναφοράς για τη μεταφορά των αποτελεσμάτων της έρευνας και της ανάπτυξης στις επιχειρήσεις·

- «μια οικονομία με υψηλά ποσοστά απασχόλησης»: το Copernicus δημιουργεί πρόσθετες δυνατότητες για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω της αύξησης της πρόσθετης ζήτησης για εργατικό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης·
- «οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή», δηλαδή ανάγκη για νέα επίγεια υποδομή, ιδίως στην ΕΕ-12· με τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δυνατοτήτων για τις ΜΜΕ σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, το Copernicus θα δώσει ώθηση στις χώρες που παρουσιάζουν υστέρηση όσον αφορά τις χερσαίες υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης και, ως εκ τούτου, θα συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της αύξησης της συνοχής μεταξύ των κρατών μελών. Οι υπηρεσίες του προγράμματος Copernicus είναι εξ ορισμού πανευρωπαϊκές και ανταποκρίνονται στις ευρωπαϊκές απαιτήσεις.

1.4.2. *Ειδικοί στόχοι και σχετικές δραστηριότητες ΔΒΔ/ΠΒΔ*

Το πρόγραμμα Copernicus περιλαμβάνει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

Ειδικός στόχος αριθ. 1: Υπηρεσίες Copernicus

Η υπηρεσία παρακολούθησης της ξηράς του προγράμματος Copernicus θα εστιαστεί σε μια υπηρεσία περιοδικής χαρτογράφησης της εδαφοκάλυψης σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, καθώς και σε δραστηριότητες δυναμικής παρακολούθησης της ξηράς.

Η υπηρεσία παρακολούθησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος του προγράμματος Copernicus θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση των φυσικών οικοσυστημάτων των ωκεανών και των θαλασσών για τις παγκόσμιες ωκεάνιες και τις ευρωπαϊκές περιφερειακές περιοχές. Οι τομείς εφαρμογής των θαλάσσιων υπηρεσιών του Copernicus περιλαμβάνουν τη θαλάσσια ασφάλεια, το θαλάσσιο περιβάλλον και τις παράκτιες περιφέρειες, τους θαλάσσιους πόρους, καθώς επίσης τις εποχικές μετεωρολογικές προβλέψεις και την παρακολούθηση του κλίματος.

Η περιβαλλοντική υπηρεσία παρακολούθησης της ατμόσφαιρας του προγράμματος Copernicus θα εξασφαλίζει την παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα σε ευρωπαϊκή κλίμακα και της χημικής σύστασης της ατμόσφαιρας σε παγκόσμια κλίμακα. Ειδικότερα, θα παρέχει πληροφορίες για τα συστήματα παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα σε τοπικές έως και εθνικές κλίμακες και αναμένεται να συμβάλει στην παρακολούθηση των κλιματικών μεταβλητών της χημείας της ατμόσφαιρας.

Η υπηρεσία παρακολούθησης της κλιματικής αλλαγής του προγράμματος Copernicus θα επιτρέψει την προσαρμογή και τον μετριασμό των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής. Ειδικότερα, αναμένεται να συμβάλει στην παροχή βασικών κλιματικών μεταβλητών, κλιματικών αναλύσεων και προβλέψεων σε κλίμακα κατάλληλη για τις ενέργειες προσαρμογής και μετριασμού, καθώς και στην παροχή σχετικών υπηρεσιών.

Η υπηρεσία αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης του προγράμματος Copernicus θα προσφέρει έναν συνδυασμό χαρτών και/ή διαφόρων επιπέδων προεπεξεργασμένων δεδομένων που παράγονται για την υποστήριξη των φορέων αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε διεθνές, ευρωπαϊκό, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο σε περιπτώσεις καταστροφών όπως καταιγίδες, πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, εκρήξεις ηφαιστείων, εσκεμμένες ή ανθρωπογενείς καταστροφές ή άλλες ανθρωπιστικές καταστροφές. Η υπηρεσία μπορεί να καλύψει ολόκληρο τον κύκλο διαχείρισης της κρίσης: δραστηριότητες πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης ή αποκατάστασης.

Η υπηρεσία ασφαλείας του προγράμματος Copernicus θα παρέχει πληροφορίες για την υποστήριξη της αντιμετώπισης των προκλήσεων τις οποίες αντιμετωπίζει η Ευρώπη στον τομέα της ασφάλειας, και κυρίως τον έλεγχο των συνόρων, τη θαλάσσια επιτήρηση και την υποστήριξη των εξωτερικών δράσεων της ΕΕ.

Το επιτόπιο σκέλος του προγράμματος Copernicus θα εξασφαλίζει παρατηρήσεις μέσω εναέριων, θαλάσσιων και επίγειων εγκαταστάσεων για τους τομείς υπηρεσιών. Για τη λειτουργία των υπηρεσιών είναι αναγκαία η πρόσβαση σε δεδομένα αναφοράς. Μολονότι αυτό αποτελεί κυρίως αρμοδιότητα των κρατών μελών, το πρόγραμμα μπορεί να συμβάλει στη διασυνοριακή εναρμόνιση των επιτόπιων δεδομένων εντός της ΕΕ και στην πρόσθετη συλλογή επιτόπιων δεδομένων εκτός της ΕΕ. Οι δραστηριότητες που θα αναληφθούν θα ανατεθούν σε φορείς που είναι αρμόδιοι για τις υπηρεσίες.

Περιλαμβάνονται επίσης οριζόντιες δραστηριότητες που αφορούν: την υποστήριξη της συνολικής διαχείρισης των πόρων που διατίθενται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, την εποπτεία της εφαρμογής όλων των δραστηριοτήτων του προγράμματος, ιδίως σε ό,τι αφορά το κόστος, το χρονοδιάγραμμα και τις επιδόσεις, τη θέσπιση κατάλληλων μέσων και των αναγκαίων διαρθρωτικών μέτρων για τον εντοπισμό, τον έλεγχο, τον μετριασμό και την παρακολούθηση των κινδύνων που συνδέονται με το πρόγραμμα· τις σχέσεις με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς· την υποβολή εκθέσεων στα κράτη μέλη· τον συντονισμό με δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, ιδίως με το GEOSS· τον συντονισμό των εθελοντικών συνεισφορών των κρατών μελών· την εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας και της συνοχής του προγράμματος με άλλες συναφείς ενωσιακές πολιτικές, μέσα και δράσεις· τον καθορισμό των αναγκών των χρηστών και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους.

Ειδικός στόχος αριθ. 2: Παρατηρήσεις από διαστημική υποδομή

Το διαστημικό σκέλος του προγράμματος Copernicus θα εξασφαλίζει βιώσιμες παρατηρήσεις από διαστημική υποδομή για τις υπηρεσίες Copernicus.

Περιλαμβάνει: τις επιχειρήσεις της σχετικής ειδικής διαστημικής υποδομής (δηλ. των δορυφόρων-«Φρουρών»)· πρόσβαση σε αποστολές τρίτων· διανομή δεδομένων· τεχνική αρωγή στην Επιτροπή για τον συντονισμό των απαιτήσεων της υπηρεσίας παροχής δεδομένων, τον προσδιορισμό των ελλειμμάτων παρακολούθησης και τη συμβολή στην κατάσχεση νέων διαστημικών αποστολών.

Οι δραστηριότητες ανάπτυξης περιλαμβάνουν: τον σχεδιασμό και την προμήθεια νέων στοιχείων της διαστημικής υποδομής· την παροχή τεχνικής υποστήριξης στην Επιτροπή για τη μετατροπή των απαιτήσεων παροχής υπηρεσιών σε προδιαγραφές για νέες διαστημικές αποστολές, με τη στήριξη των φορέων λειτουργίας των διαστημικών υποδομών· τον συντονισμό της ανάπτυξης διαστημικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό και τη συμπλήρωση του διαστημικού σκέλους του Copernicus.

1.4.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και αντίκτυπος

Προβλέπεται η ανάπτυξη υπηρεσιών για την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του συστήματος και για την κάλυψη των νέων αναγκών των χρηστών οι οποίες δεν έχουν εκφραστεί μέχρι σήμερα. Το πλεονέκτημα είναι ότι το πρόγραμμα Copernicus εξακολουθεί να είναι σε θέση, με βιώσιμο τρόπο, να ανταποκρίνεται συνεχώς στις ανάγκες των χρηστών, ενισχύοντας έτσι την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του από τους χρήστες και την ανάπτυξη της κατάντη αγοράς.

Οικονομικός αντίκτυπος: Η ανάπτυξη νέων προϊόντων και νέων υπηρεσιών θα τονώσει την καινοτομία προϊόντων και διαδικασιών και, κατά συνέπεια, θα έχει μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή βιομηχανία. Η πλήρης συνέχιση των υπηρεσιών Copernicus θα δώσει σημαντική ώθηση στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας και θα διευκολύνει την ίδρυση εμπορικά βιώσιμων επιχειρήσεων.

Περιβαλλοντικός αντίκτυπος: η διαθεσιμότητα μακροπρόθεσμων υπηρεσιών Copernicus υποστηρίζει τον στόχο να καταστεί η Ευρώπη βασικός παράγοντας στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής. Αυτό θα εξασφαλίσει επίσης μια πραγματική εταιρική σχέση στο GEOSS.

Κοινωνικός αντίκτυπος: θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, όχι μόνο στον κλάδο των δορυφόρων και στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης αλλά και στις επιχειρήσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη νέων τεχνικών γεωσκόπησης και στις συναφείς βιομηχανίες και υπηρεσίες. Το πιο σημαντικό είναι ότι η αδιάλειπτη δέσμευση θα διευκολύνει την ανάπτυξη των κατάντη υπηρεσιών, στις οποίες ο αντίκτυπος στην απασχόληση θα είναι σημαντικός.

1.4.4. Δείκτες αποτελεσμάτων και αντικτύπου

Η επίτευξη των στόχων θα αξιολογείται με βάση τους ακόλουθους δείκτες:

- α) Δεδομένα και πληροφορίες προστιθέμενης αξίας που καθίστανται διαθέσιμα σύμφωνα με τις αντίστοιχες απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών·
- β) Χρήση δεδομένων και πληροφοριών, η οποία μετριέται με βάση την εξέλιξη του αριθμού των χρηστών, την έκταση της πρόσβασης σε δεδομένα και σε πληροφορίες προστιθέμενης αξίας και τη διεύρυνση της διανομής στα κράτη μέλη·
- γ) Διείσδυση στην αγορά και ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών κατάντη φορέων υλοποίησης.

Για την τακτική μέτρηση αυτών των παραμέτρων θα δημιουργηθούν ειδικά εργαλεία, ιδίως με την ένταξη ειδικών απαιτήσεων στις συμφωνίες ανάθεσης καθηκόντων και/ή στις συμβάσεις που θα συναφθούν με τους φορείς υλοποίησης. Σε διάφορα στάδια του προγράμματος θα υποβληθούν μελέτες *ad hoc*, για να μετρηθούν ο βαθμός ικανοποίησης των (δυννητικών) χρηστών, καθώς επίσης η διείσδυση στην αγορά και η επίδραση του Copernicus στην ανταγωνιστικότητα του κατάντη τομέα.

Επιπλέον, αναμένεται ότι μεγάλο μέρος της εκτέλεσης του προγράμματος θα ανατεθεί σε τρίτους. Οι συμφωνίες ανάθεσης καθηκόντων θα περιλαμβάνουν στόχους και δείκτες, ούτως ώστε να καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση των επιδόσεων των φορέων υλοποίησης. Οι εν λόγω δείκτες θα χρησιμεύσουν και για τη συνολική παρακολούθηση του προγράμματος. Περιλαμβάνουν:

- την ανάπτυξη και των 6 υπηρεσιών σε επιχειρησιακό επίπεδο, με τη διευκρίνιση ότι και οι έξι υπηρεσίες πρέπει να βρίσκονται σε επιχειρησιακή λειτουργία έως το 2017·
- την παροχή, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού και του προγραμματισμού, πληροφοριών σχετικά με την υπηρεσία, όπως ορίζεται στις συμφωνίες ανάθεσης καθηκόντων και/ή στις συμβάσεις με τους φορείς υλοποίησης·
- τον αριθμό των χρηστών των υπηρεσιών και τον βαθμό ικανοποίησής τους·
- την ανάπτυξη του κατάντη τομέα που χρησιμοποιεί δεδομένα και πληροφορίες Copernicus.

- την εκτόξευση και την εκμετάλλευση των προγραμματισμένων δορυφόρων ή μέσων, περιλαμβανομένης της έγκαιρης παροχής δεδομένων γεωσκόπησης, στην κατάλληλη μορφή, στους προσδιορισμένους χρήστες, σύμφωνα με τον σχεδιασμό που θα συμφωνηθεί στο έγγραφο του μακροπρόθεσμου σεναρίου για το διαστημικό σκέλος·
- τον ορισμό και την ανάπτυξη, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού και του προγραμματισμού, νέων δορυφόρων και των αντίστοιχων επίγειων τμημάτων τους, όπως θα ορίζεται στο μακροπρόθεσμο σενάριο και στη συμφωνία ανάθεσης καθηκόντων που θα συναφθεί με τον ΕΟΔ.

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών

Ανεπαρκώς αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της Γης στους δημόσιους χρήστες

Κατά την τελευταία τριακονταετία η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος (ΕΟΔ) και τα αντίστοιχα κράτη μέλη τους κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της γεωσκόπησης, με σκοπό την ανάπτυξη της υποδομής και των προεπιχειρησιακών υπηρεσιών γεωσκόπησης. Ωστόσο, πολλές από τις υφιστάμενες υπηρεσίες γεωσκόπησης στην Ευρώπη είναι ανεπαρκείς λόγω κενών στην υποδομή αλλά και εξαιτίας της έλλειψης εγγυήσεων ως προς τη διαθεσιμότητά τους σε μακροπρόθεσμη βάση. Τα δεδομένα που παρέχονται μέσω των υπηρεσιών που υπάρχουν σήμερα είτε δεν καλύπτουν όλες τις παραμέτρους τις οποίες χρειάζονται οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής¹⁷ είτε δεν παρέχονται σε συνεχή και βιώσιμη βάση, ιδίως λόγω του ότι η διάρκεια ζωής της υπηρεσίας ή της υποκείμενης υποδομής παρατήρησης είναι περιορισμένη λόγω δημοσιονομικών και/ή τεχνικών περιορισμών. Η μη αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού θα έχει σημαντικές βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέπειες. Για παράδειγμα, βραχυπρόθεσμα, δεν θα υπάρχουν χάρτες για την προστασία των πολιτών σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών και, μακροπρόθεσμα, οι φορείς λήψης αποφάσεων δεν θα έχουν στη διάθεσή τους δεδομένα ζωτικής σημασίας σχετικά με την κλιματική αλλαγή.

Οι κατάντη επενδύσεις κινδυνεύουν

Το πρόγραμμα Copernicus, με βάση τον κανονισμό για τις αρχικές επιχειρήσεις, χρηματοδοτεί, κατά την περίοδο 2011-2013, μια σειρά επιχειρησιακών δραστηριοτήτων. Με το υπάρχον πρόγραμμα, που καλύπτει τις αρχικές επιχειρήσεις, έγινε ένα πρώτο βήμα προς τη δημιουργία ενός συστήματος γεωσκόπησης. Ωστόσο, αυτό εξακολουθεί να είναι χρονικά περιορισμένο (δηλ. 2011-2013).

Αυτός ο κίνδυνος διακοπής αποτελεί σημαντική αιτία ανησυχίας για τους τελικούς χρήστες, όπως οι δημόσιες αρχές, αλλά και για τους κατάντη παρόχους υπηρεσιών, οι οποίοι είναι απίθανο να επενδύσουν σημαντικά κεφάλαια σε ανώριμες, επικίνδυνες αγορές, ενώ παράλληλα θα αντιμετωπίσουν πρόσθετες δυσχέρειες όσον αφορά την άντληση κεφαλαίων.

Το δυναμικό καινοτομίας κινδυνεύει

Η διακοπή αυτή σημαίνει επίσης ότι οι επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία δεν μεταφράζονται σε καινοτομία. Ως εκ τούτου, η δυνατότητα ενεργοποίησης του δυναμικού

¹⁷ Ειδικότερα, οι ευρωπαϊκοί φορείς χάραξης πολιτικής δεν διαθέτουν σήμερα πληροφορίες ικανοποιητικής ποιότητας ενοποιημένες σε ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο.

καινοτομίας που εμπεριέχει το πρόγραμμα Copernicus, το οποίο είναι βασικά μια καινοτομία που αφορά τον τομέα των υπηρεσιών, δεν θα αξιοποιηθεί. Αυτό θα ήταν λυπηρό, ιδίως αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η πολιτική της ΕΕ στον τομέα της καινοτομίας πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο στον τομέα των υπηρεσιών, όπως δείχνουν διάφορες μελέτες¹⁸.

Αντίκτυπος στην απασχόληση

Τέλος, τα συστήματα δορυφορικών εφαρμογών αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων της ευρωπαϊκής διαστημικής βιομηχανίας (3,1 δισ. ευρώ) και τον κύριο εξαγωγικό τομέα (με 1,13 δισ. ευρώ)¹⁹. Ένα από τα δύο πιο σημαντικά τμήματα της αγοράς σε ό,τι αφορά τα έσοδα είναι η γεωσκόπηση (π.χ. οι «Φρουροί» του Copernicus). Σήμερα, τα συστήματα γεωσκόπησης αντιπροσωπεύουν περίπου το 30% των συνολικών εσόδων της ευρωπαϊκής διαστημικής βιομηχανίας. Εκτός απ' αυτόν τον άμεσο αντίκτυπο στις πωλήσεις της βιομηχανίας, το Copernicus έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα και την αποδοτικότητα της ευρωπαϊκής διαστημικής μεταποιητικής βιομηχανίας. Οι εξαγωγές και το εμπόριο εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη σχετική ανταγωνιστική θέση του τομέα. Για τους λόγους αυτούς, ο αντίκτυπος του Copernicus στην απασχόληση στον εν λόγω κλάδο πιστεύεται ότι θα είναι σημαντικός και εκτιμάται ότι θα προσφέρει 35.000 θέσεις εργασίας κατά την περίοδο 2015-2030.

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της παρέμβασης της ΕΕ

Η νομική βάση για ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα γεωσκόπησης (Copernicus) είναι το άρθρο 189 της ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει στην ΕΕ να αναπτύξει το δικό της διαστημικό πρόγραμμα. Στο άρθρο 2 του κανονισμού 911/2010 σχετικά με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα παρακολούθησης της γης (GMES) και τις αρχικές του ενέργειες απαριθμούνται ήδη δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα. Επιπλέον, η υλοποίηση του Copernicus αποτελεί στρατηγικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Η ευθύνη για τη χρηματοδότηση της εκμετάλλευσης και της ανανέωσης της διαστημικής υποδομής που αναπτύσσεται με ενωσιακά και διακυβερνητικά κεφάλαια δεν μπορεί να αναληφθεί επαρκώς από τα επιμέρους κράτη μέλη λόγω των δαπανών που συνεπάγεται. Στον τομέα των διαστημικών παρατηρήσεων για την επιχειρησιακή μετεωρολογία, τα ευρωπαϊκά κράτη συγκέντρωσαν τους πόρους τους για την ανάπτυξη και την εκμετάλλευση μετεωρολογικών δορυφόρων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εκμετάλλευσης Μετεωρολογικών Δορυφόρων (EUMETSAT). Τα ευρωπαϊκά κράτη ανέπτυξαν επίσης περιβαλλοντικούς δορυφόρους επίδειξης είτε μέσω του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ΕΟΔ-ESA) ή μέσω των εθνικών τους οργανισμών διαστήματος. Ωστόσο, δεν μπόρεσαν να βρουν έναν τρόπο να συνεργάζονται όσον αφορά τη χρηματοδότηση βιώσιμων επιχειρησιακών προγραμμάτων στον τομέα της παρακολούθησης του περιβάλλοντος, παρόμοιων με τα προγράμματα του τομέα της μετεωρολογίας. Η ανάγκη για συνέχιση των παρατηρήσεων αυτού του είδους αποκτά κρίσιμη σημασία αν ληφθούν υπόψη, αφενός, η αυξανόμενη πολιτική πίεση που ασκείται στις δημόσιες αρχές προκειμένου να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις στον τομέα του περιβάλλοντος, της ασφάλειας και της κλιματικής αλλαγής και, αφετέρου, η ανάγκη τήρησης των διεθνών συμφωνιών.

¹⁸ Βλέπε, π.χ., Next generation innovation policy, the future of EU innovation policy to support market growth, CEPS and Ernst & Young, 2011.

¹⁹ The European Space Industry in 2010, ASD-Eurospace, 15η έκδοση, Ιούνιος 2011.

Για τις υπηρεσίες με πανευρωπαϊκή ή παγκόσμια κάλυψη, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτύχουν επαρκώς τους στόχους της προτεινόμενης δράσης, αφού οι συμβολές των διαφόρων κρατών μελών πρέπει να ενοποιηθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παροχή άλλων υπηρεσιών (π.χ. χαρτών έκτακτης ανάγκης ή θεματικών χαρτών πιο περιορισμένης γεωγραφικής εμβέλειας για την παρακολούθηση της ξηράς) μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο ΕΕ για δύο λόγους. Πρώτον, η συνεκτικότερη και κεντρική διαχείριση της εισροής δεδομένων από διαστημικούς ή επιτόπιους αισθητήρες θα επιτρέψει την πραγματοποίηση οικονομιών κλίμακας. Δεύτερον, η μη συντονισμένη παροχή υπηρεσιών γεωσκόπησης σε επίπεδο κράτους μέλους θα οδηγούσε σε αλληλεπικαλύψεις και θα καθιστούσε δύσκολη ή και ανέφικτη την παρακολούθηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ βάσει διαφανών και αντικειμενικών κριτηρίων. Αν οι πληροφορίες που παράγονται σε επίπεδο κράτους μέλους δεν είναι συγκρίσιμες, η Επιτροπή δεν θα μπορεί να ελέγχει αν η περιβαλλοντική νομοθεσία έχει εφαρμοστεί σωστά σε όλα τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα δημιουργήσει οικονομίες κλίμακας, γεγονός που θα οδηγήσει στην καλύτερη αξιοποίηση των δημόσιων πόρων. Συνεπώς, η δράση σε επίπεδο ΕΕ έχει σαφή προστιθέμενη αξία.

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Η παρούσα πρόταση βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την ανάπτυξη του Copernicus, ως ερευνητικής πρωτοβουλίας, τα τελευταία δώδεκα έτη και κατά τη φάση των αρχικών επιχειρήσεων, το 2011-2013. Η εμπειρία αυτή δείχνει ότι, ενώ η χρηματοδότηση της έρευνας εξακολουθεί να είναι αναγκαία για τη συνέχιση της ανάπτυξης του Copernicus, είναι πλέον αναγκαίο να υποστηριχθεί η παροχή ορισμένων βασικών υπηρεσιών γεωσκόπησης, ούτως ώστε οι επενδύσεις που έγιναν μέχρι τώρα να αξιοποιηθούν πλήρως και να καλυφθούν οι ανάγκες που προαναφέρθηκαν.

1.5.4. Συνέπεια και ενδεχόμενη συνέργεια με άλλα συναφή μέσα

Κατά την επιχειρησιακή φάση το Copernicus θα είναι σε θέση να παρέχει πληροφορίες στους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής, στις δημόσιες αρχές, στις επιχειρήσεις και στους ευρωπαίους πολίτες. Αυτό σημαίνει ότι το Copernicus, ως αυτόνομη πηγή πληροφοριών της ΕΕ, έχει ως στόχο την υποστήριξη όλων των συναφών ενωσιακών πολιτικών, μέσων και δράσεων, όπου η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο αλλάζει ο πλανήτης μας έχει ύψιστη σημασία.

Παραδείγματα συμβολής του Copernicus σε άλλες πολιτικές της ΕΕ είναι τα ακόλουθα:

- Πολιτικές διεθνούς συνεργασίας: η επέκταση των υπηρεσιών του προγράμματος Copernicus στην Αφρική συμβάλλει με συγκεκριμένο τρόπο στις αναπτυξιακές πολιτικές της ΕΕ. Για παράδειγμα, η δορυφορική γεωσκόπηση επιτρέπει την παρακολούθηση της κατάστασης των καλλιεργειών κατά τη διάρκεια της γεωργικής περιόδου και την ανάπτυξη συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια για ευαίσθητες περιφέρειες του κόσμου. Επιπροσθέτως, ορισμένες εφαρμογές του Copernicus θα μπορούσαν να προσφέρουν στους πολιτικούς ιθύνοντες πληροφορίες σχετικά με τους φυσικούς πόρους της Αφρικής.
- Πολιτική μεταφορών: με τη βελτιστοποίηση των δρομολογίων των πλοίων η θαλάσσια υπηρεσία του προγράμματος Copernicus μπορεί να ελαχιστοποιήσει την κατανάλωση καυσίμων και τις εκπομπές ρύπων.

- Περιβαλλοντικές πολιτικές: Οι υπηρεσίες του προγράμματος Copernicus παρέχουν συστηματικά ή κατά περιόδους, και σε διάφορες κλίμακες, πληροφορίες οι οποίες είναι αναγκαίες για τη συνεχή παρακολούθηση της κατάστασης του θαλάσσιου, του ατμοσφαιρικού και του χερσαίου περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, οι περιβαλλοντικές εικόνες που συλλέγονται μέσω του Copernicus θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για την παρακολούθηση των στόχων της νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα ή να χρησιμεύσουν ως εργαλείο για την παρακολούθηση της αποδοτικής χρήσης πόρων όπως η ξυλεία, το νερό, τα ορυκτά, το έδαφος, ο αέρας (ποιότητα) και πολλοί άλλοι πόροι σε ευρωπαϊκό και σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Ανθρωπιστική βοήθεια: Οι υπηρεσίες του προγράμματος Copernicus διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο σε δραστηριότητες αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης εντός και εκτός της ΕΕ, παρέχοντας επίκαιρες πληροφορίες που έχουν ζωτική σημασία για τους φορείς λήψης αποφάσεων, για τους υπεύθυνους σχεδιασμού των σχετικών επιχειρήσεων και για τις επιτόπιες ομάδες.
- Ενέργεια: το Copernicus μπορεί να προσφέρει στην Ευρώπη μια αξιόπιστη πηγή πληροφοριών για την ηλιακή ενέργεια και μπορεί να συμβάλει στην παρακολούθηση της διάδοσης των πυρηνικών όπλων ή στον παροπλισμό των πυρηνικών εγκαταστάσεων.
- Περιφερειακή πολιτική: Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο η χερσαία υπηρεσία του προγράμματος Copernicus παρέχει εναρμονισμένες πληροφορίες για την εδαφοκάλυψη και για την αλλαγή της εδαφοκάλυψης. Οι πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για την πολιτική σχετικά με τη χρήση γης και για την αστική πολιτική.
- Πολιτική για την αλλαγή του κλίματος: Υπάρχουν διάφορες υπηρεσίες του προγράμματος Copernicus που αφορούν θέματα σχετικά με το κλίμα, όπως η παρακολούθηση των δασών και η συγκέντρωση πληροφοριών για τον άνθρακα του εδάφους, η παρακολούθηση της στάθμης της θάλασσας και του επιπέδου των πάγων, η ανάλυση των αερίων του θερμοκηπίου και των σχετικών ροών.
- Ασφάλεια: το Copernicus μπορεί να συμβάλει στην επιτήρηση των συνόρων και των θαλασσών. Στο πλαίσιο αυτό, από το 2008, η ΓΔ ENTR και ΓΔ HOME έχουν αναπτύξει στενή συνεργασία.
- Γεωργία: το Copernicus θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της έγκαιρης και ακριβούς παρακολούθησης της χρησιμοποίησης της γεωργικής γης και των μεταβολών της σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, με την παροχή κοινών μεθοδολογιών και δεικτών που καλύπτουν διάφορες χρονικές, γεωγραφικές και θεματικές κλίμακες. Η κοινή γεωργική πολιτική θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει το Copernicus για την παρακολούθηση της πολιτικής που αφορά την παύση της καλλιέργειας γαιών.
- Πολιτικές που σχετίζονται με τη θάλασσα: το Copernicus επιτρέπει την κατανόηση των ωκεανών, της δυναμικής τους και του αντικτύπου τους στην αλλαγή του κλίματος. Οι εφαρμογές στον τομέα αυτόν περιλαμβάνουν: ασφάλεια στη θάλασσα, διαρροή πετρελαίου, διαχείριση των θαλάσσιων πόρων, κλιματική αλλαγή, εποχικές προβλέψεις, παράκτιες δραστηριότητες, παρακολούθηση των πάγων και ποιότητα των υδάτων.

1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικός αντίκτυπος

☒ Πρόταση/πρωτοβουλία **περιορισμένης διάρκειας**

– ☒ Πρόταση/πρωτοβουλία που θα ισχύει από το 2014 έως το 2020

– ☒ Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το 2014 έως το 2020

☐ Πρόταση/πρωτοβουλία **απεριόριστης διάρκειας**

– Εκτέλεση με περίοδο έναρξης από το ΕΕΕΕ έως το ΕΕΕΕ,

– και στη συνέχεια λειτουργία με κανονικό ρυθμό.

1.7. Προβλεπόμενοι τρόποι διαχείρισης²⁰

☒ Άμεση διαχείριση από την Επιτροπή

☒ Έμμεση διαχείριση με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης σε:

- ☐ εκτελεστικούς οργανισμούς
- ☐ οργανισμούς που έχουν συσταθεί από τις Κοινότητες²¹
- ☐ εθνικούς δημόσιους οργανισμούς / οργανισμούς με αποστολή δημόσιας υπηρεσίας
- ☐ πρόσωπα επιφορτισμένα με την εκτέλεση συγκεκριμένων δράσεων δυνάμει του τίτλου V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη κατά την έννοια του άρθρου 49 του δημοσιονομικού κανονισμού

☐ Επιμερισμένη διαχείριση με τα κράτη μέλη

☐ Αποκεντρωμένη διαχείριση με τρίτες χώρες

☒ Διεθνείς οργανισμοί

Αν αναφέρονται περισσότεροι τρόποι διαχείρισης, παρακαλείστε να τους διευκρινίσετε στο τμήμα «Παρατηρήσεις».

Παρατηρήσεις:

Το Copernicus βασίζεται στις ικανότητες που υφίστανται στην Ευρώπη, αποφεύγοντας τις περιττές αλληλεπικαλύψεις και επιδιώκοντας, αντίθετα, συνέργειες μεταξύ των υφιστάμενων εθνικών ή διεθνών ικανοτήτων. Επιπροσθέτως, θεωρείται ότι η Επιτροπή δεν έχει ούτε το εσωτερικό ανθρώπινο δυναμικό ούτε την πείρα για να διαχειριστεί μόνη της αυτό το εξαιρετικά περίπλοκο επιχειρησιακό σύστημα συστημάτων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, σύμφωνα με τους στόχους της απλούστευσης και της βελτίωσης της απόδοσης των προγραμμάτων δαπανών της ΕΕ, προτείνεται η έμμεση υλοποίηση μεγάλων τμημάτων του προγράμματος, κατά την έννοια του άρθρου 58 του δημοσιονομικού κανονισμού, με την εκχώρηση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων σε διάφορους σχετικούς οργανισμούς, ανάλογα με την εξειδίκευσή τους. Με συμφωνίες ανάθεσης καθηκόντων, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να είναι υπεύθυνη για το πρόγραμμα, αλλά θα μεταβιβάσει εκτελεστικές αρμοδιότητες σε ορισμένους φορείς υλοποίησης. Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την επιτροπή του προγράμματος Copernicus και από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, θα επικεντρωθεί στην κατάρτιση των προγραμματικών αποφάσεων υψηλού επιπέδου και στην παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Οι φορείς υλοποίησης θα κληθούν να υποβάλλουν ετήσια προγράμματα εργασίας και ετήσιες εκθέσεις δραστηριότητας μαζί με πιστοποιητικά ελέγχου.

Έως το 2013 η ανάπτυξη του διαστημικού σκέλους συγχρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ και τον ΕΟΔ μέσω συνεισφοράς του θεματικού τομέα «διάστημα» του 7ου προγράμματος-πλαισίου και του κανονισμού για το GMES και τις αρχικές του επιχειρήσεις στο διαστημικό σκέλος του προγράμματος GMES του ΕΟΔ. Η Επιτροπή, εξ ονόματος της ΕΕ, συνεισέφερε το ένα τρίτο του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος GSC, ήτοι περίπου 780 εκατ. ευρώ επί συνολικού ποσού 2,4 δισεκατ. ευρώ. Για τον σκοπό αυτόν, υπογράφηκε το 2008 σύμβαση

²⁰ Διευκρινίσεις σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης καθώς και παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό υπάρχουν στον δικτυακό τόπο: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

²¹ Σύμφωνα με το άρθρο 185 του δημοσιονομικού κανονισμού.

ανάθεσης καθηκόντων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Επιτροπή, και του ΕΟΔ. Η συμφωνία αυτή συνάφθηκε βάσει της συμφωνίας-πλαισίου μεταξύ της ΕΕ και του ΕΟΔ. Καθώς αναγνωρίζεται ότι ο ΕΟΔ διαθέτει μια μοναδική εμπειρογνωμοσύνη και είναι ο μόνος οργανισμός που αναπτύσσει δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης στο πλαίσιο των σχετικών με το διάστημα προγραμμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προτείνεται να συνεχιστεί η ανάθεση, στον εν λόγω Οργανισμό, των δραστηριοτήτων ανάπτυξης, δηλαδή του σχεδιασμού, της κατασκευής και της προμήθειας των δορυφόρων του Copernicus και των αντίστοιχων επίγειων τμημάτων τους. Θεωρείται ότι ο ΕΟΔ μπορεί να συνεχίσει τη συγχρηματοδότηση των δραστηριοτήτων ανάπτυξης, και ειδικότερα της ανάπτυξης μιας νέας γενιάς δορυφόρων, σε αντίθεση με την προμήθεια πανομοιότυπων μονάδων που αναπαράγουν τον σχεδιασμό των μονάδων που έχουν ήδη αναπτυχθεί.

Προτείνεται επίσης να ανατεθούν οι επιχειρήσεις της ανεπτυγμένης υποδομής τόσο στον ΕΟΔ όσο και στον EUMETSAT. Ο ΕΟΔ θα είναι υπεύθυνος για τις επιχειρήσεις των Φρουρών 1 και 2 και για την επεξεργασία του χερσαίου τμήματος του Φρουρού 3. Έχοντας σχεδιάσει και συντονίσει τον σχεδιασμό και την προμήθεια του επίγειου τμήματος και με δεδομένη την εμπειρογνωμοσύνη που έχει αποκτήσει κατά την εκτέλεση πολλών επιστημονικών αποστολών, ο ΕΟΔ είναι σε θέση να διεκπεραιώσει τα εν λόγω καθήκοντα. Ο EUMETSAT θα αναλάβει τις επιχειρήσεις των δορυφόρων και των μέσων που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ατμόσφαιρα και για τις θαλάσσιες κοινότητες, οι οποίες είναι παρόμοιες, συχνά πανομοιότυπες, με τον δικό του τομέα αρμοδιοτήτων. Θα πρέπει να υπομνηστεί ότι οι Φρουροί 4 και 5 είναι μέσα που μεταφέρονται με δορυφόρους του EUMETSAT. Επιπλέον, η λήψη, η επεξεργασία και η διάδοση των δεδομένων θα γίνεται ως επί το πλείστον με χρήση των ικανοτήτων του EUMETSAT που απορρέουν από πολλαπλές αποστολές. Και οι δύο οργανισμοί θα είναι υπεύθυνοι για την πρόσβαση και την παροχή παρατηρήσεων από συνεισφέρουσες αποστολές, στους αντίστοιχους τομείς εμπειρογνωμοσύνης τους.

Ένα από τα βασικά προϊόντα της χερσαίας υπηρεσίας είναι η πλήρης και έγκαιρη αξιολόγηση της εδαφοκάλυψης και των αλλαγών της εδαφοκάλυψης. Τα σύνολα δεδομένων εδαφοκάλυψης του προγράμματος Corine (CLC) έχουν παράσχει μια χρονολογική σειρά πληροφοριών για την εδαφοκάλυψη και τη χρήση γης στην ευρωπαϊκή ήπειρο από το 1990. Τα δεδομένα αυτά επιτρέπουν την παρακολούθηση των μεταβολών της επιφάνειας της Γης που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση των φυσικών διεργασιών και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Από το 1994 το πρόγραμμα Corine υλοποιείται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ). Ο ΕΟΠ είναι οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποστολή του είναι να παρέχει έγκυρες και ανεξάρτητες πληροφορίες για το περιβάλλον τόσο σε όσους συμμετέχουν στη χάραξη, την έγκριση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής πολιτικής όσο και στο ευρύ κοινό. Ο ΕΟΠ είναι επίσης υπεύθυνος για τον συντονισμό του ευρωπαϊκού δικτύου πληροφοριών και παρατηρήσεων σχετικά με το περιβάλλον (EIONET), στο πλαίσιο του οποίου εθνικοί εμπειρογνώμονες συμβάλλουν στη συλλογή και την επικύρωση δεδομένων για το περιβάλλον. Κατά τη διάρκεια των αρχικών επιχειρήσεων του GMES (2011-2013), ο συντονισμός των πανευρωπαϊκών και των τοπικών συνιστωσών της χερσαίας υπηρεσίας ανατέθηκε στον ΕΟΠ και εφαρμόστηκε μέσω κεντρικής εφαρμογής, με την ανάθεση συμβάσεων-πλαισίων και συμβάσεων παροχής υπηρεσιών σε παρόχους υπηρεσιών, καθώς και μέσω αποκεντρωμένης εφαρμογής, με χρήση συμφωνιών χορήγησης επιδοτήσεων στους εθνικούς οργανισμούς που είναι οι άμεσοι εταίροι του ΕΟΠ. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η χερσαία υπηρεσία στηρίζεται κυρίως σε επιτόπιες

μετρήσεις και γεωγραφικά δεδομένα αναφοράς. Ο ΕΟΠ είναι σε θέση να εξασφαλίσει την παροχή τους από εθνικούς οργανισμούς περιβάλλοντος και/ή χαρτογράφησης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, αναγνωρίζοντας τις προφανείς πιθανές συνέργειες μεταξύ του Copernicus και των βασικών αρμοδιοτήτων του ΕΟΠ, καθώς και τη μοναδική θέση του ΕΟΠ ως συντονιστή του EIONET έναντι των εταίρων του Copernicus που είναι οι εθνικοί οργανισμοί περιβάλλοντος, προτείνεται να συνεχιστεί η ανάθεση της υλοποίησης αυτών των δύο συνιστωσών της χερσαίας υπηρεσίας στον ΕΟΠ.

Από το 2008 βρίσκονται σε εξέλιξη οι εργασίες για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος επιτήρησης των συνόρων (EUROSUR), με στόχο την ενίσχυση του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων Σένγκεν, και ιδίως των νότιων θαλάσσιων και των ανατολικών χερσαίων συνόρων. Το EUROSUR θα παράσχει στα κράτη μέλη ένα κοινό τεχνικό (υποδομές) και επιχειρησιακό πλαίσιο (ροή εργασιών) για να αυξηθεί η επίγνωση της κατάστασης στα εξωτερικά σύνορά τους και να βελτιωθεί η ικανότητα αντίδρασης των εθνικών τους αρχών που επιτηρούν τα σύνορα της ΕΕ. Ένας από τους στόχους που συμφωνήθηκαν είναι να δημιουργηθεί κοινή εφαρμογή εργαλείων επιτήρησης (δορυφόροι, μη επανδρωμένα αεροσκάφη, αερόστατα κ.λπ.), με τον Frontex να ενεργεί ως διαμεσολαβητής. Ο Frontex είναι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προωθεί, συντονίζει και αναπτύσσει τη διαχείριση των ευρωπαϊκών συνόρων. Για το σκέλος «έλεγχος των συνόρων» της υπηρεσίας ασφαλείας, η ενεργός συνεργασία του Frontex έχει καταλυτική σημασία. Ο Frontex συμμετείχε σε όλα τα έργα του 7ου προγράμματος-πλαισίου (ΠΠ7) για την προετοιμασία του εν λόγω σκέλους, καθώς και σε άλλα σχετικά έργα του ΠΠ7 που αφορούσαν το θέμα της ασφάλειας. Σημειώνεται ότι η ανάγκη του Frontex να βασίζεται στο πρόγραμμα GMES/Copernicus για τις εν λόγω δραστηριότητες αναγνωρίζεται στην πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό EUROSUR²². Επομένως, προτείνεται να ανατεθεί η υλοποίηση αυτού του σκέλους στον οργανισμό Frontex.

Όσον αφορά το σκέλος της ασφάλειας το σχετικό με τη θάλασσα επιτήρηση, προτείνεται να ανατεθεί η εφαρμογή του στον ΕΟΑΘ (EMSA), τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα. Πράγματι, η αποστολή του ΕΟΑΘ περιλαμβάνει ορισμένες ευθύνες στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα και την υποχρέωση να επικουρεί την Επιτροπή σε συναφείς δραστηριότητες. Ο ΕΟΑΘ έχει ευρέως αναγνωρισμένη εμπειρογνομosύνη στην εφαρμογή του CLEANSeaNET, ενός επιχειρησιακού προγράμματος για την ασφάλεια στη θάλασσα, που βασίζεται σε παρατηρήσεις της Γης. Συμμετέχει επίσης ενεργά σε πολλά έργα έρευνας και ανάπτυξης που προετοιμάζουν την υπηρεσία ασφαλείας του Copernicus.

²²

COM(2011) 873 τελικό.

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Θα εφαρμοστεί σύστημα παρακολούθησης που θα εξασφαλίζει την όσο το δυνατόν υψηλότερη ποιότητα των προϊόντων και την αποτελεσματικότερη δυνατή χρήση των πόρων. Η παρακολούθηση θα γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Θα βασίζεται στην τακτική υποβολή εκθέσεων από τους εταίρους υλοποίησης.

2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Κίνδυνος/-οι που εντοπίστηκε/-αν

Όλοι οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το πρόγραμμα θα καταγραφούν κεντρικά σε σχετικό μητρώο. Σε κάθε κίνδυνο θα δοθεί ένας βαθμός πιθανότητας επέλευσης καθώς και ένας βαθμός αντικτύπου. Το μητρώο των κινδύνων θα περιλαμβάνει επίσης κατάλογο των μέτρων που θα μπορούσαν να ληφθούν για να μειωθεί η πιθανότητα εμφάνισης των κινδύνων. Οι κίνδυνοι κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:

- Τεχνολογικοί κίνδυνοι: π.χ. η δορυφορική ραδιοπλοήγηση απαιτεί εξαιρετικά προηγμένες τεχνολογίες που δεν έχουν ακόμη επικυρωθεί και των οποίων οι προδιαγραφές εξελίσσονται διαρκώς.
- Βιομηχανικοί κίνδυνοι: στη δημιουργία της υποδομής παρεμβαίνουν πολλοί βιομηχανικοί παράγοντες αρκετών χωρών, οι εργασίες των οποίων πρέπει να συντονίζονται αποτελεσματικά για να αποδίδουν αξιόπιστα και απολύτως ολοκληρωμένα συστήματα, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια.
- Κίνδυνος αγοράς: πρέπει να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να δημιουργηθεί αρνητικός αντίκτυπος στους χρήστες από τεχνικές επιδόσεις λιγότερο ικανοποιητικές απ' αυτές που είχαν εξαγγελθεί, με αποτέλεσμα η υποδομή να μείνει αχρησιμοποίητη.
- Κίνδυνος χρονοδιαγράμματος: κάθε καθυστέρηση στην υλοποίηση θα θέσει σε κίνδυνο την αξιοποίηση της ευκαιρίας προώθησης του θέματος.
- Κίνδυνος διακυβέρνησης: η διακυβέρνηση των προγραμμάτων απαιτεί τη συνεργασία διαφόρων φορέων, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να εξασφαλίζεται ο αναγκαίος βαθμός σταθερότητας και οργάνωσης. Επιπλέον, σε πολλά σημαντικά θέματα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές γνώμες των διαφόρων εμπλεκόμενων μερών. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο να αναληφθούν από κοινού ορισμένοι κίνδυνοι, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών κινδύνων και των κινδύνων που αφορούν την ασφάλεια, από τους φορείς που είναι σε καλύτερη θέση για να τους αντιμετωπίσουν.

Επιπλέον, ο προϋπολογισμός του προγράμματος θα εκτελεστεί ως επί το πλείστον με έμμεση διαχείριση, μέσω συμφωνιών ανάθεσης, και σε πάρα πολύ μικρό βαθμό σε κεντρικό επίπεδο, στο πλαίσιο του οποίου η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί επιδοτήσεις και δημόσιες συμβάσεις. Οι κίνδυνοι είναι διαφορετικοί για καθέναν από τους διαφορετικούς αυτούς τύπους δαπανών. Οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και οι εκ των υστέρων έλεγχοι της Επιτροπής προσδιόρισαν τους ακόλουθους κύριους κινδύνους, οι οποίοι παραμένουν δυνητικά βάσιμοι για το παρόν πρόγραμμα:

Για τις συμφωνίες ανάθεσης καθηκόντων: Οι κυριότεροι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν αφορούν την επιλεξιμότητα των φορέων (με τους οποίους η Επιτροπή συνάπτει συμφωνία ανάθεσης καθηκόντων), τη συμβατική συμμόρφωση (μεταφορά των απαιτήσεων της Επιτροπής στα συμβατικά έγγραφα), τη συμμόρφωση προς τις διαδικασίες (μη τήρηση των διαδικασιών που ορίζονται από την Επιτροπή) και τις επιδόσεις (μη επίτευξη προκαθορισμένων στόχων).

Αυτά τα είδη κινδύνων θα αντιμετωπιστούν λαμβανομένων υπόψη των ακόλουθων παραγόντων:

- Σημαντικές πτυχές των διαδικασιών διαχείρισης και ελέγχου εκτελούνται από τους φορείς υλοποίησης.
- Η Επιτροπή πρέπει να βασιστεί σε σημαντικό βαθμό στα συστήματα διαχειριστικού ελέγχου των φορέων υλοποίησης.
- Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί το κατάλληλο επίπεδο ελέγχων σε ολόκληρη την αλυσίδα υλοποίησης, με σαφείς αρμοδιότητες για όλους τους συμμετέχοντες εταίρους.

Για τις επιδοτήσεις: Οι πολύπλοκοι κανόνες για την επιλεξιμότητα των δαπανών και η σχετικά περιορισμένη πείρα ορισμένων δικαιούχων σε θέματα χρηματοοικονομικής διαχείρισης ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα υψηλό κίνδυνο εσφαλμένης δήλωσης δαπανών (π.χ. γενικά έξοδα και δαπάνες εξοπλισμού).

Η απουσία πλήρους βάσης δεδομένων με πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους, τα εκτελούμενα έργα και τις δηλούμενες δαπάνες μπορεί να δυσχεράνει τον εντοπισμό των αναξιόπιστων δικαιούχων και να εμποδίσει την ανίχνευση περιπτώσεων ενδεχόμενης διπλής χρέωσης εξόδων ή άλλων παρατυπιών, καθιστώντας, ως εκ τούτου, αναποτελεσματικές τις δραστηριότητες καταπολέμησης της απάτης.

Για τις δημόσιες συμβάσεις: Ο μη εντοπισμός σφαλμάτων ή η μη διόρθωση ασφαρειών στις προσφορές ή στη συγγραφή υποχρεώσεων των διαγωνισμών μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την κακή εκτέλεση της σύμβασης.

2.2.2. Προβλεπόμενη/-ες μέθοδος/-οι ελέγχου

Για την αντιμετώπιση των διάφορων κινδύνων που αναφέρονται ανωτέρω προβλέπονται διάφορες μέθοδοι ελέγχου.

2.2.2.1. Συμφωνίες ανάθεσης καθηκόντων

Πληροφορίες για το υφιστάμενο σύστημα εσωτερικού ελέγχου

Πρέπει να θεσπιστεί ένα σύστημα διαχείρισης και ελέγχου βασισμένο στο ακόλουθα μέτρα:

- εκ των προτέρων αξιολόγηση του φορέα υλοποίησης·
- παρακολούθηση με βάση την επικινδυνότητα, μεταξύ άλλων βάσει τυποποιημένης υποβολής εκθέσεων·
- προληπτικά μέτρα μέσω του καθορισμού κατάλληλων απαιτήσεων επιλεξιμότητας, συμβατικής συμμόρφωσης, συμμόρφωσης προς τις διαδικασίες και επιδόσεων·
- συμβατικά μέσα αποκατάστασης, τα οποία επιτρέπουν τη λήψη διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση σφάλματος εφαρμογής όσον αφορά τις απαιτήσεις επιλεξιμότητας, συμβατικής συμμόρφωσης, συμμόρφωσης προς τις διαδικασίες και επιδόσεων·

- εκ των προτέρων έλεγχοι των πληρωμών από τη ΓΔ στον καταπιστευματικό λογαριασμό του φορέα υλοποίησης·
- μέτρα εναρμόνισης συμφερόντων·
- συμμετοχή στη διακυβέρνηση·
- δικαιώματα πρόσβασης στους φακέλους ελέγχου όσον αφορά τους φορείς υλοποίησης, τους συνδεδεμένους φορείς και τους τελικούς δικαιούχους·
- πλήρης διαδρομή ελέγχου η οποία καλύπτει την αλυσίδα υλοποίησης·
- έλεγχοι συμμόρφωσης και επιδόσεων από υπαλλήλους της Επιτροπής·
- ολοκληρωμένο σύστημα διασφάλισης αξιοπιστίας, λαμβάνοντας υπόψη το σύστημα εσωτερικών ελέγχων και το σύστημα εσωτερικών εποπτικών ελέγχων που τηρούν οι φορείς υλοποίησης και οι συνδεδεμένοι φορείς όσον αφορά τις απαιτήσεις επιλεξιμότητας, συμβατικής συμμόρφωσης, συμμόρφωσης προς τις διαδικασίες και επιδόσεων·
- έλεγχος οικονομικών καταστάσεων από εξωτερικούς ελεγκτές·
- υποβολή δηλώσεων αξιοπιστίας από τους φορείς υλοποίησης σε ετήσια βάση.

Η επαλήθευση της ορθής λειτουργίας των διαδικασιών θα εξασφαλίζεται μέσω διαφόρων διαύλων πληροφόρησης:

γνώσεις της διοίκησης όσον αφορά την κατάσταση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου της ΓΔ, οι οποίες συγκεντρώνονται μέσω της καθημερινής εργασίας και των εμπειριών·

επίσημες ρυθμίσεις εποπτείας, συνέχειας και παρακολούθησης της ΓΔ·

- αποτελέσματα της ετήσιας επανεξέτασης των προτύπων εσωτερικού ελέγχου («πλήρης συμμόρφωση προς τις βασικές απαιτήσεις»);
- αποτελέσματα της εκτίμησης επικινδυνότητας·
- εκ των προτέρων και εκ των υστέρων έλεγχοι, συμπεριλαμβανομένων των εκθέσεων για εξαιρέσεις και/ή αδυναμίες του συστήματος εσωτερικού ελέγχου·
- αποτελέσματα εξωτερικών χρηματοοικονομικών ελέγχων της ΓΔ·
- έλεγχοι και συμβουλευτικό έργο του κλιμακίου εσωτερικών ελέγχων της ΓΔ·

αξιολογήσεις των προγραμμάτων από εξωτερικούς αξιολογητές.

Οι έλεγχοι που διενεργούνται από το κλιμάκιο εσωτερικού ελέγχου, την υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο θα παράσχουν περισσότερα σχόλια και παρατηρήσεις σχετικά με την καταλληλότητα του συστήματος ελέγχου.

Εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των ελέγχων που συνεπάγεται το σύστημα ελέγχου

Οι προβλεπόμενοι έλεγχοι έχουν εξεταστεί υπό ευρεία έννοια σύμφωνα με τον ορισμό του μοντέλου COSO για τον εσωτερικό έλεγχο, ο οποίος ορίζεται ως μια διαδικασία που αποσκοπεί στην παροχή εύλογης βεβαιότητας όσον αφορά την επίτευξη στόχων με αποτελεσματικές και αποδοτικές πράξεις, την αξιοπιστία των οικονομικών εκθέσεων και τη συμμόρφωση προς τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς. Τα έξοδα των ελέγχων

εκτιμώνται σε συνολική βάση και καλύπτουν κάθε δραστηριότητα η οποία σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με την επαλήθευση των δικαιωμάτων των φορέων υλοποίησης και την κανονικότητα της δαπάνης. Όπου είναι εφικτό, οι έλεγχοι αναλύονται σε συνάρτηση με τα διάφορα στάδια διαχείρισης και συνάδουν με την περιγραφή του προβλεπόμενου συστήματος ελέγχου.

Οι προσαρμογές που έγιναν προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αναμενόμενες αλλαγές της νέας πρότασης περιλαμβάνουν δεδομένα για τα μέτρα εναρμόνισης συμφερόντων και τα άλλα συμβατικά μέσα αποκατάστασης που επιτρέπουν τη λήψη διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση σφάλματος εφαρμογής όσον αφορά τις απαιτήσεις.

Εκτίμηση του αναμενόμενου επιπέδου κινδύνου μη συμμόρφωσης προς τους εφαρμοστέους κανόνες

Βάσει του προβλεπόμενου συστήματος ελέγχου, το αναμενόμενο επίπεδο κινδύνου μη συμμόρφωσης (το οποίο ορίζεται ως ο αναμενόμενος κίνδυνος σφάλματος νομιμότητας και κανονικότητας στο επίπεδο των πράξεων) θα διατηρηθεί κάτω του 2% σε πολυετή βάση, αν και με χαμηλότερο κόστος λόγω του μετριασμού της συχνότητας των κινδύνων και των επιπτώσεων των κινδύνων που προκύπτει από τα πρόσθετα μέτρα που έχουν θεσπιστεί.

Το ποσοστό σφάλματος αναμένεται να μειωθεί λόγω της αποσαφήνισης των εφαρμοστέων κανόνων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων SMART, λόγω της περαιτέρω ενίσχυσης των συμβατικών μέτρων αποκατάστασης και λόγω της αυξημένης εναρμόνισης των συμφερόντων.

Προβλέπεται ότι ένα μικρό μέρος του προϋπολογισμού του παρόντος προγράμματος θα μπορούσε να εκτελεστεί στο πλαίσιο κεντρικής άμεσης διαχείρισης (βλ. παρακάτω) μέσω επιδοτήσεων και δημόσιων συμβάσεων.

2.2.2.2. Επιδοτήσεις

Πληροφορίες για το υφιστάμενο σύστημα εσωτερικού ελέγχου

Το ισχύον πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου βασίζεται στην εφαρμογή των προτύπων εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής, σε διαδικασίες για την επιλογή των βέλτιστων σχεδίων και τη μετουσίωσή τους σε νομικές πράξεις, στη διαχείριση των σχεδίων και των συμβάσεων καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του σχεδίου, σε εκ των προτέρων ελέγχους των απαιτήσεων, συμπεριλαμβανομένης της λήψης πιστοποιητικών ελέγχου, στην εκ των προτέρων πιστοποίηση των μεθόδων κόστους, σε εκ των υστέρων ελέγχους και διορθώσεις, και σε αξιολόγηση.

Τα έγγραφα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων περιέχουν λεπτομερή καθοδήγηση σχετικά με τους κανόνες επιλεξιμότητας και, ειδικότερα, σχετικά με τα συνηθέστερα σφάλματα όσον αφορά τα έξοδα προσωπικού. Οι δικαιούχοι καλούνται να παράσχουν, ήδη κατά την υποβολή της πρότασής τους, επαρκή στοιχεία σχετικά με το προβλεπόμενο κόστος, ώστε να καταστεί δυνατή η εκ των προτέρων επαλήθευση και ο έγκαιρος εντοπισμός ενδεχόμενων σφαλμάτων ή παρανοήσεων και, όταν απαιτείται, η πραγματοποίηση αλλαγών στην εφαρμογή ή η προσαρμογή της συμφωνίας επιδότησης. Αυτό θα αυξήσει σημαντικά την ασφάλεια δικαίου για τους δικαιούχους και θα μειώσει τον κίνδυνο σφάλματος.

Θα διενεργούνται εκ των υστέρων έλεγχοι προκειμένου να καθορίζεται το αντιπροσωπευτικό μέσο ποσοστό σφάλματος, το οποίο θα παραμείνει παρά την κατάρτιση, τους εκ των προτέρων ελέγχους και τις διορθώσεις. Η στρατηγική εκ των υστέρων ελέγχου για τις

δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος θα βασίζεται στον χρηματοοικονομικό έλεγχο πράξεων που θα οριστούν βάσει δειγματοληψίας νομισματικής μονάδας, η οποία θα συμπληρώνεται από δείγμα βασισμένο στον κίνδυνο. Η στρατηγική εκ των υστέρων ελέγχου όσον αφορά τη νομιμότητα και την κανονικότητα θα συμπληρωθεί από ενισχυμένη επιχειρησιακή αξιολόγηση και από τη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης.

Εκτίμηση του κόστους και του οφέλους των ελέγχων που συνεπάγεται το σύστημα ελέγχου

Θα πρέπει να επιτευχθεί ισορροπία ανάμεσα, αφενός, στην αύξηση της ελκυστικότητας του προγράμματος, με μείωση του φόρτου των ελέγχων για τους δικαιούχους (αυξημένη εμπιστοσύνη και ανάληψη κινδύνων με χρήση περισσότερων κατ' αποκοπή τιμών, εφάπαξ ποσών και κλιμάκων μοναδιαίου κόστους), και, αφετέρου, στη διασφάλιση της διατήρησης του ποσοστού μη διορθωθέντων σφαλμάτων σε όσο το δυνατόν χαμηλότερο επίπεδο.

Η ΓΔ ENTR θα θεσπίσει ένα οικονομικά αποδοτικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο θα παρέχει εύλογη βεβαιότητα ότι ο κίνδυνος σφάλματος, στη διάρκεια της πολυετούς περιόδου δαπανών, θα κυμαίνεται από 2% έως 5% σε ετήσια βάση· απώτερος σκοπός θα είναι η επίτευξη του πλησιέστερου προς το 2% εναπομένοντος ποσοστού σφάλματος κατά το κλείσιμο των πολυετών προγραμμάτων, αφού θα έχουν συνεκτιμηθεί οι χρηματοοικονομικές επιπτώσεις όλων των ελέγχων και όλων των μέτρων διόρθωσης και ανάκτησης.

Στόχος της στρατηγικής ελέγχου είναι η δίκαιη και αξιόπιστη απεικόνιση του κινδύνου σφάλματος και η αποτελεσματική και αποδοτική εξέταση ενδείξεων απάτης. Οι εκ των προτέρων έλεγχοι των προτάσεων, πριν από την υπογραφή της συμφωνίας επιδότησης, και η αποσαφήνιση των κανόνων επιλεξιμότητας δεν θα πρέπει να αυξάνουν σημαντικά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης. Οι κύριοι διατάκτες θα υποβάλλουν ετήσια έκθεση σχετικά με το κόστος και τα οφέλη του ελέγχου και η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση στην νομοθετική αρχή, στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης, σχετικά με το επίπεδο μη συμμόρφωσης το οποίο ενδέχεται να σημειωθεί.

Εκτίμηση του αναμενόμενου επιπέδου κινδύνου μη συμμόρφωσης προς τους εφαρμοστέους κανόνες

A. Τρέχουσες πηγές σφάλματος

Βάσει των έως τώρα αποτελεσμάτων, έχουν εντοπιστεί επαναλαμβανόμενα σφάλματα σε σχέση με τα ακόλουθα σημεία:

- **έξοδα προσωπικού:** χρέωση μέσων ή προϋπολογισμένων εξόδων (αντί των πραγματικών εξόδων), μη τήρηση κατάλληλων αρχείων για τον χρόνο που αφιερώθηκε στο πρόγραμμα, χρέωση μη επιλέξιμων στοιχείων (έξοδα διαχειριστή-ιδιοκτήτη MME)·
- **άλλα άμεσα έξοδα:** σφάλματα τα οποία εντοπίζονται τακτικά είναι η ανάθεση υπεργολαβίας χωρίς προηγούμενη άδεια ή χωρίς την τήρηση των κανόνων της σχέσης κόστους-οφέλους κ.λπ.·
- **έμμεσα έξοδα:** σε ορισμένες περιπτώσεις, τα έμμεσα έξοδα είναι κατ' αποκοπή ποσοστό των άμεσων εξόδων και, επομένως, το σφάλμα στα έμμεσα έξοδα είναι αναλογικό προς το σφάλμα στα άμεσα έξοδα.

B. Προτεινόμενες ευκαιρίες απλούστευσης

Το πρόγραμμα θα επωφεληθεί από τα μέτρα απλούστευσης που προβλέπονται στην ανά τριετία επανεξέταση του δημοσιονομικού κανονισμού. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα κάνει χρήση της δυνατότητας θέσπισης μέτρων απλούστευσης, όπως, π.χ., χρήση κλιμάκων μοναδιαίου κόστους για τους διαχειριστές-ιδιοκτήτες ΜΜΕ ή χρήση τυποποιημένων τιμών για τα έξοδα προσωπικού σύμφωνα με τις συνήθεις λογιστικές αρχές των δικαιούχων.

Γ. Συμβολή των μεταβολών ελέγχου στη μείωση του αναμενόμενου επιπέδου μη συμμόρφωσης

Αφετηρία αποτελεί η κατάσταση ως έχει, βάσει των ελέγχων που έχουν γίνει μέχρι σήμερα για τις επιδοτήσεις του 7ου ΠΠ. Βάσει των παραδοχών ότι:

- Οι δικαιούχοι επιδοτήσεων στο πλαίσιο του μελλοντικού προγράμματος Copernicus είναι παρόμοιοι με εκείνους που έλαβαν μέρος στο 7ο ΠΠ, και ότι
- το ένα τρίτο των σφαλμάτων πηγάζει από τα ζητήματα που απαριθμούνται στο σημείο Β ανωτέρω,

τα μέτρα απλούστευσης που περιλαμβάνονται στον δημοσιονομικό κανονισμό αναμένεται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού σφάλματος. Μείωση των σφαλμάτων αναμένεται επίσης από την εκ των προτέρων αποσαφήνιση των κανόνων επιλεξιμότητας.

Συμπέρασμα: συνολικά, για όλα τα μέτρα που προαναφέρθηκαν, απώτατος στόχος είναι η επίτευξη του πλησιέστερου προς το 2% εναπομένοντος ποσοστού σφάλματος στο τέλος του κύκλου ζωής.

Το εν λόγω σενάριο βασίζεται στην υπόθεση ότι τα μέτρα απλούστευσης δεν θα υποστούν ουσιαστικές τροποποιήσεις κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

2.2.2.3. Δημόσιες συμβάσεις

Το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου που βασίζεται στην εφαρμογή των προτύπων εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής, οι διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων για την επιλογή των βέλτιστων προτάσεων και για τη διαχείριση των συμβάσεων καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδίου / της σύμβασης και οι εκ των προτέρων έλεγχοι τιμολογίων και πληρωμών θα αποτρέψουν την εμφάνιση ποσοστών εναπομένοντος σφάλματος ανώτερων του 2%.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη της απάτης και των παρατυπιών

Να προσδιοριστούν τα ισχύοντα ή τα προβλεπόμενα μέτρα πρόληψης και προστασίας.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης²³ και με τη βοήθεια της OLAF, μέσω διαβούλευσης και συμμετοχής στο δίκτυο της OLAF για την πρόληψη και την ανίχνευση της απάτης, η ΓΔ ENTR ανέπτυξε το δικό της σχέδιο στρατηγικής για την καταπολέμηση της απάτης, το οποίο περιλαμβάνει μέτρα για την πρόληψη και την ανίχνευση της απάτης και των παρατυπιών τόσο εσωτερικά όσο και σε σχέση με τους δικαιούχους και τους αναδόχους. Η στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης θα επικαιροποιείται σε ετήσια βάση.

Ειδικότερα όσον αφορά τις επιδοτήσεις, το σχέδιο δράσης της στρατηγικής της ΓΔ ENTR για την καταπολέμηση της απάτης προβλέπει τη δημιουργία ενός κεντρικού μητρώου όλων των δικαιούχων (συντονιστών, εταίρων, υπεργολάβων και άλλων παραγόντων) και όλων των

²³ COM(2011) 376 της 24.6.2011.

σχεδίων (εκθέσεις και δηλώσεις κόστους). Η εν λόγω βάση δεδομένων, σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη αγορά ισχυρών εργαλείων ανάλυσης δεδομένων για την ανίχνευση ενδείξεων απάτης ή «προειδοποιητικών σημάτων», θα βελτιώσει σημαντικά τις λειτουργίες ελέγχου και τις ελεγκτικές ικανότητες της ΓΔ ENTR.

Για να βελτιωθούν οι γνώσεις και η ικανότητα διενέργειας προληπτικών και αποτελεσματικών ελέγχων, το σχέδιο δράσης της στρατηγικής της ΓΔ ENTR για την καταπολέμηση της απάτης προβλέπει την παροχή ειδικών μαθημάτων κατάρτισης και υλικού καθοδήγησης. Επιπλέον, θα αναπτυχθεί και θα εφαρμοστεί μια στρατηγική ελέγχου για την αξιολόγηση της οικονομικής και της τεχνικής ικανότητας των δικαιούχων, ενώ θα γίνει επίσης κατηγοριοποίηση των δικαιούχων σε συνάρτηση με την επικινδυνότητά τους βάσει δεικτών απάτης, καταχώριση σε εργαλεία ΤΠ και προειδοποιητική σήμανση για εκ των προτέρων / εκ των υστέρων ελέγχους.

Επιπλέον, θα αναπτυχθούν διαδικασίες ελέγχου και θα συνταχθεί καθοδήγηση για εκ των υστέρων εποπτικούς ελέγχους βάσει κινδύνου, με έμφαση σε ενδεχόμενες περιπτώσεις απάτης και παρατυπίες. Η στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης θα είναι επίσης καλύτερα εναρμονισμένη με τα πρότυπα εσωτερικού ελέγχου, και ιδίως με την εκτίμηση επικινδυνότητας, καθώς και με τη στρατηγική που εφαρμόζουν για την καταπολέμηση της απάτης άλλες ΓΔ και άλλοι φορείς στους οποίους έχουν μεταβιβαστεί εξουσίες.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομέας/-είς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμή/-ές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

Υφιστάμενες γραμμές του προϋπολογισμού, των οποίων έχει ζητηθεί η δημιουργία

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συνεισφορά			
	Αριθμός [Τομέας.....]	ΔΠ/ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψήφιων χωρών	τρίτων χωρών	κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού
[1]	02010404 — Δαπάνες στήριξης του ευρωπαϊκού προγράμματος γεωσκόπησης («Copernicus»)	ΜΔΠ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
[1]	020601 — Επιχειρησιακές υπηρεσίες (Copernicus)	ΜΔΠ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
[1]	020602 — Διαστημικές παρατηρήσεις (Copernicus)	ΜΔΠ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ

3.2. Εκτιμώμενος αντίκτυπος στις δαπάνες

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση του εκτιμώμενου αντικτύπου στις δαπάνες

εκατ. ευρώ (3 δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου:	1	Έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη
--	---	--

ΓΔ Επιχειρήσεις			Έτος 2014	Έτος 2015	Έτος 2016	Έτος 2017	Έτος 2018	Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021	ΣΥΝΟΛΟ
• Επιχειρησιακές πιστώσεις											
020601	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1)	58,500	179,721	189,426	197,952	208,610	283,691	210,291		1,328,191
	Πληρωμές	(2)	29,215	195,417	188,779	197,673	207,871	266,906	231,030	11,300	1,328,191
020602	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1)	301,933	373,949	394,141	411,880	434,051	590,279	437,566		2,943,799
	Πληρωμές	(2)	150,785	406,608	392,796	412,159	434,790	555,362	480,717	110,582	2,943,799
Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο για ειδικά προγράμματα ²⁴											
02010404		(3)	2,500	2,700	2,700	2,800	2,900	2,900	3,000		19,500

²⁴ Τεχνική και/ή διοικητική συνδρομή και δαπάνες για τη στήριξη της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων για τη ΓΔ Επιχειρήσεις	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1+1a +3	362,933	556,370	586,267	612,632	645,561	876,870	650,847		4.291,480
	Πληρωμές	=2+2a+3	182,500	604,725	584,275	612,632	645,561	825,168	714,737	121,882	4.291,480

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου:	5	«Διοικητικές δαπάνες»
--	----------	-----------------------

εκατ. ευρώ (3 δεκαδικά ψηφία)

Έτος 2014	Έτος 2015	Έτος 2016	Έτος 2017	Έτος 2018	Έτος 2019	Έτος 2020	ΣΥΝΟΛΟ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------

ΓΔ Επιχειρήσεις									
• Ανθρώπινοι πόροι		4,497	5,259	5,894	5,894	5,894	5,894	5,894	39,226
• Λοιπές διοικητικές δαπάνες		0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	2,401
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	Πιστώσεις	4,840	5,602	6,237	6,237	6,237	6,237	6,237	41,627

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων = Σύνολο πληρωμών)	4,840	5,602	6,237	6,237	6,237	6,237	6,237	41,627
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

εκατ. ευρώ (3 δεκαδικά ψηφία)

	Έτος 2014	Έτος 2015	Έτος 2016	Έτος 2017	Έτος 2018	Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021	ΣΥΝΟΛΟ
	367,773	561,972	592,504	618,869	651,798	883,107	657,084		4.333,107

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	υποχρεώσεων									
	Πληρωμές	187,340	610,327	590,512	618,869	651,798	831,405	720,974	121,882	4,333,107

3.2.2. Εκτιμώμενος αντίκτυπος στις επιχειρησιακές πιστώσεις

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων
- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων σε εκατ. ευρώ (3 δεκαδικά ψηφία)

Στόχοι	ΕΤΟΣ 2014	ΕΤΟΣ 2015	ΕΤΟΣ 2016	ΕΤΟΣ 2017	ΕΤΟΣ 2018	ΕΤΟΣ 2019	ΕΤΟΣ 2020	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 1 Υπηρεσίες	58,500	179,721	189,426	197,952	208,610	283,691	210,291	1,328,191
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 2 Διάστημα	301,933	373,949	394,141	411,880	434,051	590,279	437,566	2,943,799
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	360,433	553,670	583,567	609,832	642,661	873,970	647,857	4.271,990

3.2.3. Εκτιμώμενος αντίκτυπος στις πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα

3.2.3.1. Συνοπτική παρουσίαση

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως εξηγείται κατωτέρω:

εκατ. ευρώ (3 δεκαδικά ψηφία)

	Έτος 2014	Έτος 2015	Έτος 2016	Έτος 2017	Έτος 2018	Έτος 2019	Έτος 2020	ΣΥΝΟΛΟ
TOMEA 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου								
Ανθρώπινοι πόροι	4,497	5,259	5,894	5,894	5,894	5,894	5,894	39,226
Λοιπές διοικητικές δαπάνες	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	0,343	2,401
Υποσύνολο TOMEA 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	4,840	5,602	6,237	6,237	6,237	6,237	6,237	41,627

Εκτός του TOMEA 5²⁵ του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου								
Ανθρώπινοι πόροι								
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	2,500	2,700	2,700	2,800	2,900	2,900	3,000	19,500
Υποσύνολο εκτός TOMEA 5 του								

²⁵

Τεχνική και/ή διοικητική συνδρομή και δαπάνες για τη στήριξη της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

πολυετούς δημοσιονομικού πλασίου								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ΣΥΝΟΛΟ	7,340	8,302	8,937	9,037	9,137	9,137	9,237	61,127
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

3.2.3.2. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων
- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Η εκτίμηση πρέπει να εκφραστεί σε ακέραιο αριθμό (ή το πολύ με ένα δεκαδικό ψηφίο)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)							
02 01 01 01 (Έδρα και αντιπροσωπείες της Επιτροπής σε χώρες της ΕΕ)	28	34	39	39	39	39	39
02 01 01 02 (Αντιπροσωπείες εκτός χωρών της ΕΕ)	-	-	-	-	-	-	-
02 01 05 01 (Έμμεση έρευνα)	-	-	-	-	-	-	-
10 01 05 01 (Άμεση έρευνα)							
• Εξωτερικό προσωπικό (σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης: ΙΠΑ)²⁶							
XX 01 02 01 (CA, INT, SNE από το «συνολικό κονδύλιο»)	14	14	14	14	14	14	14
XX 01 02 02 (CA, INT, JED, LA και SNE στις αντιπροσωπείες εκτός ΕΕ)	-	-	-	-	-	-	-
02 01 04 γγ²⁷	-	-	-	-	-	-	0
	-	-	-	-	-	-	0
XX 01 05 02 (CA, INT, SNE - Έμμεση έρευνα)	-	-	-	-	-	-	-
10 01 05 02 (CA, INT, SNE - Άμεση έρευνα)	-	-	-	-	-	-	-
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)	-	-	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	42	48	53	53	53	53	53

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή το οποίο έχει ανακατανεμηθεί στο πλαίσιο της ίδιας της ΓΔ, σε συνδυασμό, αν χρειαστεί, με κάθε πρόσθετο κονδύλιο που θα μπορούσε να χορηγηθεί στην αρμόδια για τη διαχείριση της δράσης ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας χορήγησης πόρων και με βάση τους δημοσιονομικούς περιορισμούς.

Οι υπάρχοντες ανθρώπινοι πόροι, για το 2013, είναι 29 ΙΠΑ (17 θέσεις από τον πίνακα προσωπικού και 12 θέσεις εξωτερικού προσωπικού): Η σταδιακή αύξηση έως 53 ΙΠΑ (+ 22 θέσεις από τον πίνακα προσωπικού και + 2 θέσεις εξωτερικού προσωπικού) αναμένεται να καλυφθεί ως εξής: Μετά την αναθεώρηση, το 2016, όλων των υφιστάμενων συμφωνιών ανάθεσης καθηκόντων, θα χρειαστεί επαναξιολόγηση των διατιθέμενων πόρων για να εξασφαλιστεί ότι οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν

²⁶ CA = Συμβασιούχος υπάλληλος· INT = Προσωρινό προσωπικό («Intérimaire»)· JED = «Jeune Expert en Délégation» (Νεαρός εμπειρογνώμονας σε αντιπροσωπεία)· LA = Τοπικός υπάλληλος· SNE = Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας.

²⁷ Κάτω από το ανώτατο όριο εξωτερικού προσωπικού βάσει επιχειρησιακών πιστώσεων (πρώην γραμμές «BA»).

με το υπάρχον προσωπικό. Τα αριθμητικά στοιχεία για το 2016 έως το 2019 είναι ενδεικτικά και ενδέχεται να αναθεωρηθούν.

- Για τις 22 συμπληρωματικές θέσεις του πίνακα προσωπικού (ΘΠΠ): 8 θα καλυφθούν με αναδιάρθρωση εντός της Διεύθυνσης G της ΓΔ Επιχειρήσεων (προβλέπεται αναδιοργάνωση με στόχο να συγχωνευθούν οι δραστηριότητες διαστημικής πολιτικής με τις δραστηριότητες διαστημικής έρευνας και ανάπτυξης), ενώ άλλες 4 ΘΠΠ θα καλυφθούν με αναδιάρθρωση εντός της ΓΔ Επιχειρήσεων. Οι υπόλοιπες 10 επιπλέον ΘΠΠ πρέπει να καλυφθούν από το σύνολο των υπαλλήλων που θα αποτελέσουν αντικείμενο αναδιάρθρωσης εντός της Επιτροπής και/ή από υπαλλήλους που θα αποσπαστούν από τις Γενικές Διευθύνσεις οι οποίες συμμετέχουν στο πρόγραμμα Corepnicus, όπως αυτό προβλεπόταν στην απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τη δημιουργία της GMES από το 2006 [E(2006) 673]. Θα υποβληθεί πρόταση τροποποίησης της απόφασης αυτής.
- Για το εξωτερικό προσωπικό: 2 επιπλέον ΠΠΑ που ζητήθηκαν για το 2014 θα καλυφθούν με εσωτερική αναδιάρθρωση και, αν χρειαστεί, μετά την αναθεώρηση του 2016 θα μπορούσαν να ζητηθούν πρόσθετοι πόροι.

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	- Κατάρτιση και παρακολούθηση της εφαρμογής του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των απαιτήσεων των χρηστών - Επιλογή φορέων ανάθεσης καθηκόντων - Διαπραγμάτευση συμφωνιών ανάθεσης καθηκόντων (αύξηση κατά 6 φορές) - Εποπτεία φορέων ανάθεσης καθηκόντων (αύξηση κατά 4 φορές) - Παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού με έμμεσο τρόπο - Παροχή νομικών και ρυθμιστικών αναλύσεων για την υποστήριξη της διαδικασίας χάραξης πολιτικής - Εξασφάλιση της συμμόρφωσης των προτεινόμενων λύσεων με τους εφαρμοστέους κανόνες - Εγγύηση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και ολοκλήρωση των χρηματοοικονομικών πράξεων που σχετίζονται με τη διαχείριση των συμβάσεων - Εκτέλεση των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός έλεγχος του κόστους - Παρακολούθηση της διεθνούς συνεργασίας και διαπραγμάτευση διεθνών συμφωνιών - Παρακολούθηση των πτυχών ασφάλειας του Corepnicus - Διατήρηση σχέσεων με τα κράτη μέλη, ιδίως για το σκέλος της επιτόπιας υποδομής - Εκτίμηση και μετριασμός της επικινδυνότητας (αυξημένες απαιτήσεις λόγω της χρηματοοικονομικής έκθεσης που προκύπτει από την αύξηση των κονδυλίων) - Σχέσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει των άρθρων 58, 60-61 του δημοσιονομικού κανονισμού - Πρόληψη της απάτης και των παρατυπιών και σχέσεις με την OLAF και το Ελεγκτικό Συνέδριο - Πολιτική δεδομένων και επιβολή της από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς - Προώθηση της αξιοποίησης του προγράμματος από τους χρήστες στα κράτη μέλη
Εξωτερικό προσωπικό	Υποστήριξη των καθηκόντων που περιγράφονται ανωτέρω

3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία είναι συμβατή με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.
- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία απαιτεί επαναπρογραμματισμό του σχετικού τομέα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.
- Η πρόταση/πρωτοβουλία απαιτεί τη χρησιμοποίηση του μέσου ευελιξίας ή την αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου²⁸.

3.2.5. Συμμετοχή τρίτων μερών στη χρηματοδότηση

- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτα μέρη.
- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία προβλέπει τη συγχρηματοδότηση που εκτιμάται κατωτέρω:
- ☐ Επιτρέπεται η συμμετοχή τρίτων χωρών στο πρόγραμμα, αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει υπογραφεί καμία επίσημη συμφωνία.

Πιστώσεις σε εκατ. ευρώ (με 3 δεκαδικά ψηφία)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Σύνολο
Να προσδιοριστεί ο φορέας συγχρηματοδότησης								
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων								

3.3. Εκτιμώμενος αντίκτυπος στα έσοδα

- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει κανέναν δημοσιονομικό αντίκτυπο στα έσοδα.
- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τον δημοσιονομικό αντίκτυπο που περιγράφεται κατωτέρω:
 - ☐ στους ιδίους πόρους
 - ☐ στα διάφορα έσοδα

εκατ. ευρώ (με 3 δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Διαθέσιμες πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Αντίκτυπος της πρότασης/πρωτοβουλίας ²⁹					
		Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Έτος N+3	... να προστεθούν όσες στήλες απαιτούνται, ώστε να εμφανίζεται η διάρκεια του αντικτύπου (βλ. σημείο 1.6)	
Άρθρο							

²⁸ Βλέπε σημεία 19 και 24 της διοργανικής συμφωνίας.

²⁹ Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (τελωνειακούς δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά ποσά, δηλ. μετά την αφαίρεση του 25% για έξοδα είσπραξης.

Για τα διάφορα έσοδα «ειδικού προορισμού», να προσδιοριστεί/-ούν η/οι γραμμή/-ές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

.

Να προσδιοριστεί η μέθοδος υπολογισμού των επιπτώσεων στα έσοδα.

.
